

politiky financování vš v ČR

politiky 2005-2024+

historické ohlednutí

rozpočet vš v ČR

Struktura rozpočtu VŠ

1. Normativní zdroje → 70-35%

- **příspěvek**
  - na vzdělávací a tvůrčí činnost **uk. A+K**
 $P = P_A + P_K$
 $P_A = \bar{S} \times \bar{\phi}^{KEN} \times N$ (do roku 2018 – dále poměrově)
  - společenská prospěšnost **uk. P**
  - rozvojové programy **uk. I** (strategický rozvoj VŠ)
  - doktorská stipendia **uk. C**
  - vzdělávací politika **uk. F** (U3V, specifické nároky, koheze, kompenzace,...)
  - fond umělecké činnosti **FUČ** (u uměleckých škol a fakult s více jak 50% podílem umění)
- **institucionální podpora DKRVO**
- **specifický vysokoškolský výzkum**

VŠ mají pravidla rozdělování normativních zdrojů
často se rozdělení NZ nazývá “rozpočet”!

2. Účelové zdroje (účelová podpora) – zvyšující se podíl účelového financování nad normativní

3. Vlastní zdroje (hospodářské – komerční zdroje)

Politiky financování VŠ

2005-2010 Politika “masifikace” VŠ vzdělávání

2005 novela zákona o VŠ (s ekonomickými dopady)
2007 „Bílá kniha terciálního vzdělávání“ – masifikace
dohánění průměru VŠ vzdělanosti EU v
populaci 15-74 let

23% v EU z 15% v ČR (2007)

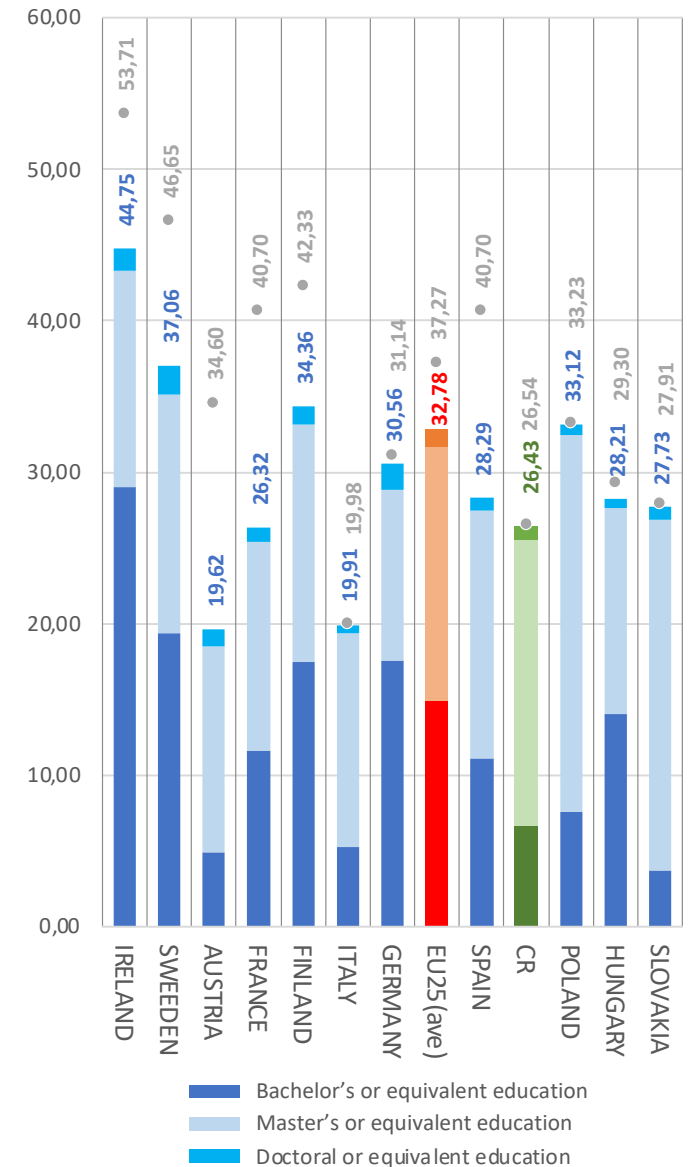
příprava projektů EU strukturálních fondů

2008 světová bankovní krize

2010 studovalo 66% populace mezi 19-26 roku věku
plánování rozvoje kampusů
„konsolidační balíčky“ – rozpočtová omezení
strukturální fondy jako náhrada

34% v EU a 24% v ČR (2022)

50% v EU (2030)

Politiky financování VŠ

2011-2016 Politika limitování růstu počtu studií

2010 + - limitování počtu financovaných studií

- motivace k poklesu počtů do 10% a do 3% v KEN bez korekce
- diskuse školné vs. zápisné?
- implementace OP VaVpl, OP VK + další OP PIK, apod.
- projektová byrokracie „**bolševník**“ (nárůst v rámci operačních programů)
- rozvoj naplánovaných kampusů – problémy s indikátory
- diskuse o **kontrahovaném financování** jako víceleté stabilizaci (vč. role KEN) – *rakouský model (jednání 2011)*

2015+ - veřejná podpora (GBER, Rámec...)

- udržitelnost projektů OP (NPU národní program udržitelnosti)

2016+ - implementace OP VVV, a další

Politiky financování VŠ

2017-2023 Poměrové rozdělování 2018+ se zvyšujícím se podílem uk. K

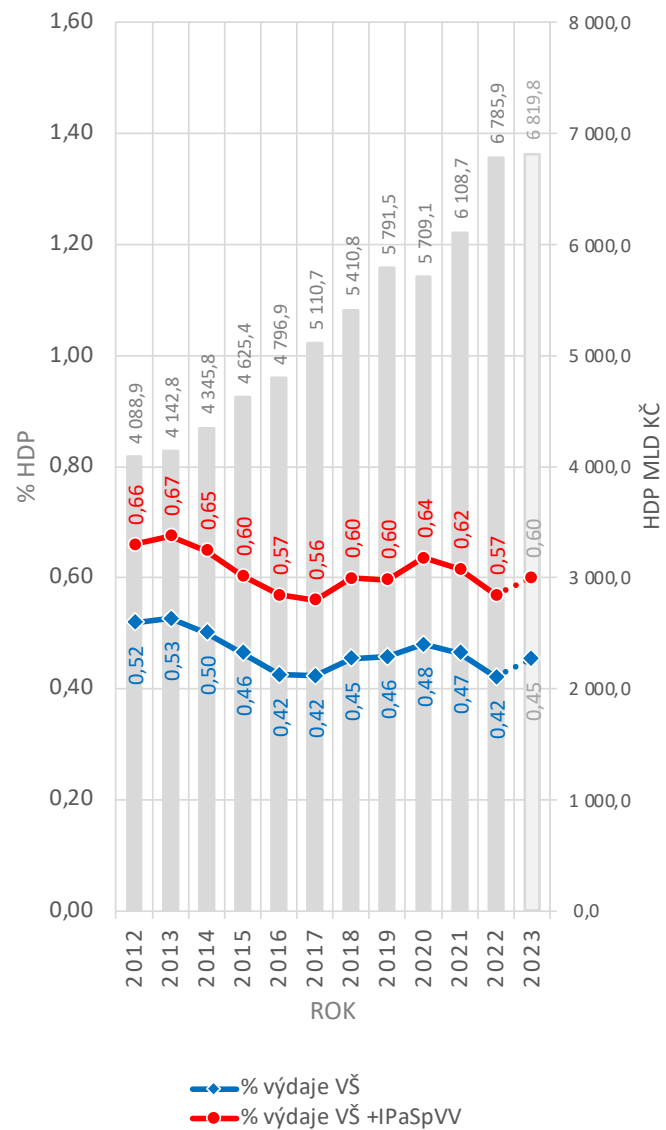
- 2017
  - implementace OP VVV
  - trvalí motivace k poklesu počtu studií do 10% a do 3% v KEN bez korekce
  - zrušení limitování počtu financovaných studií
  - konsolidace a monitorování veřejných financí – další byrokracie
  - evidence smluv
- 2018
  - novela zákona o VŠ (bez ekonomických dopadů)
  - náznak kontrahovaného financování - ad hoc navýšení rozpočtu VŠ
  - DPH na VVŠ – dosud nedořešeno
  - zvyšující se role K: 90:10% (2018) na 80,6:19,4% (2023)
- 2020
  - COVID
  - implementace OP JAK, OP TAK
- 2021
  - Green Deal
- 2022
  - Ukrajina – energetická krize a další geopolitické vlivy
- 2023
  - stagnace rozpočtu – mzdy, koheze, kompenzace
  - NPO Národní plán obnovy

Politiky financování VŠ

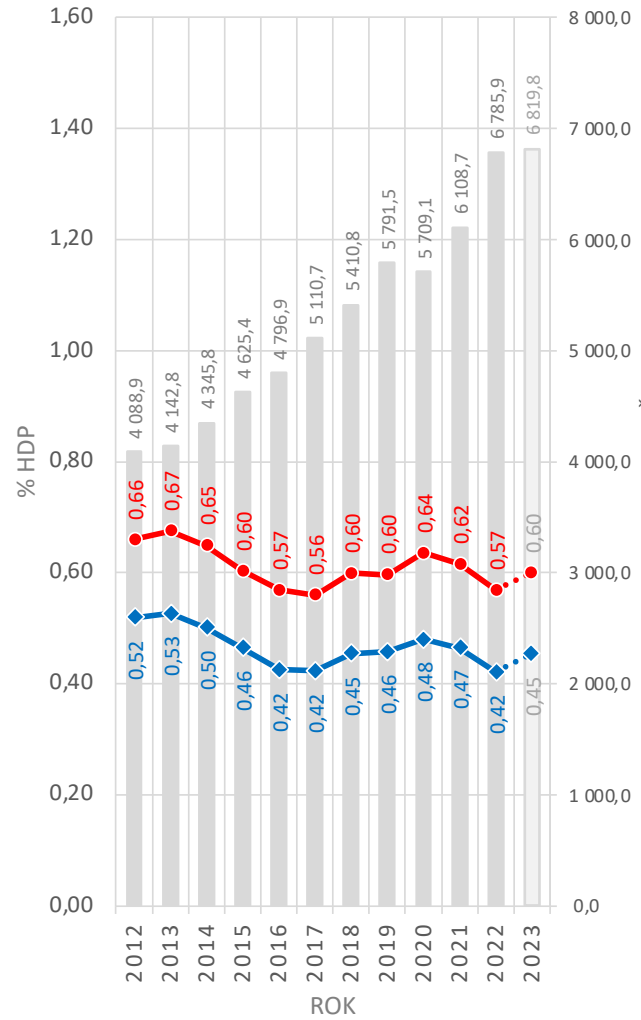
2024+ Reforma financování a excellence

- uvolnění fixace ukazatele A
  - kontraktové financování: preferované obory - medicínské, zdravotnické, sociální péče, STEMvybrané prioritní technické obory,...)
  - reforma financování doktorského studia
  - rekonstrukce ukazatele K
  - ukazatel E „excellence“ – samostatně či v K?
  - národní program excellence
  - nové škálování výzkumných organizací 2025
  - program podpory excelentního výzkumu – reforma hodnocení výzkumu ARRA, CoARA, rozdělování IP DKRVO
  - národní reforma transferu
  - environmentální udržitelnost
-
- téma úrovně (pod)financování VŠ
  - technologická a energetická nezávislost EU – potřeba rozvoje lidských zdrojů pro podporu národního hospodářství

PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K HDP %

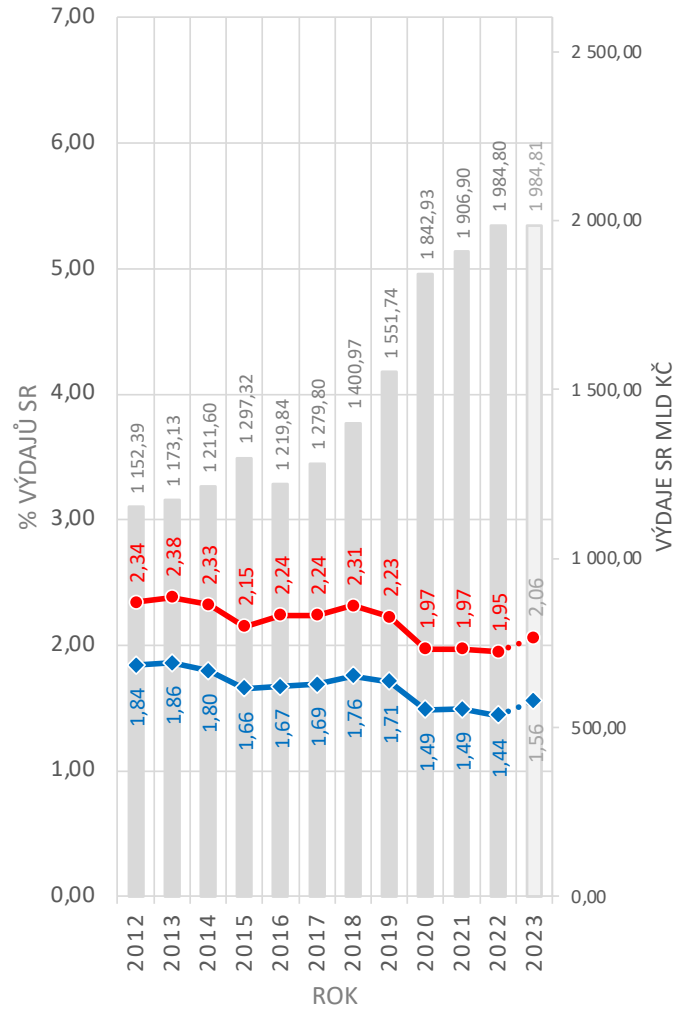

PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K HDP %

◆ % výdaje VŠ
● % výdaje VŠ +IPaSpVV

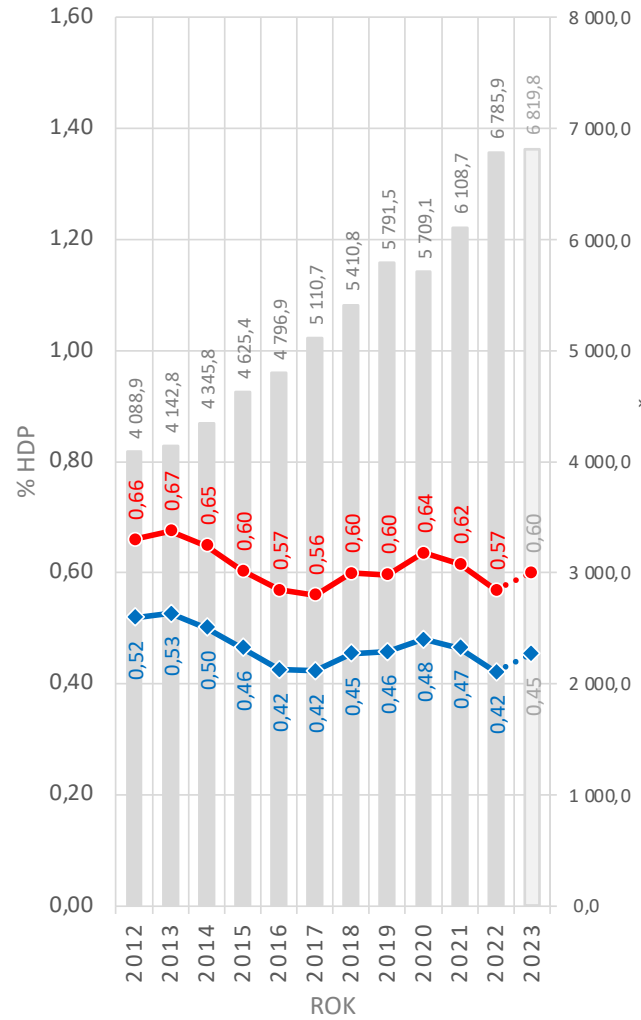
PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K VÝDAJŮM SR %

◆ % výdaje VŠ k výdajům SR
● % výdaje VŠ+IPaSpecVV k výdajům SR

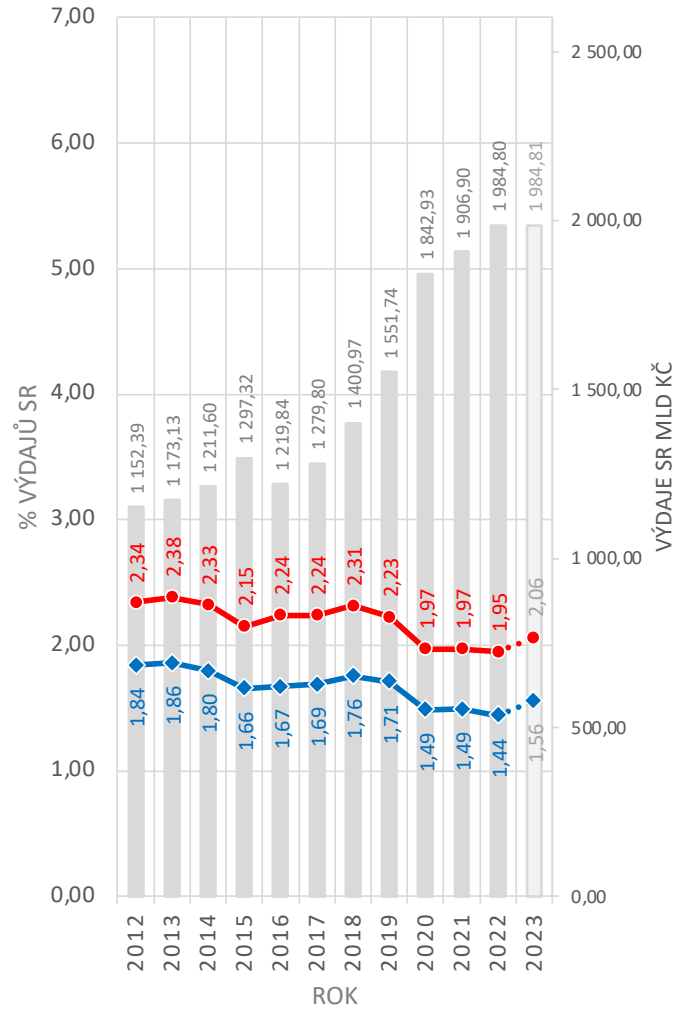

PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K HDP %

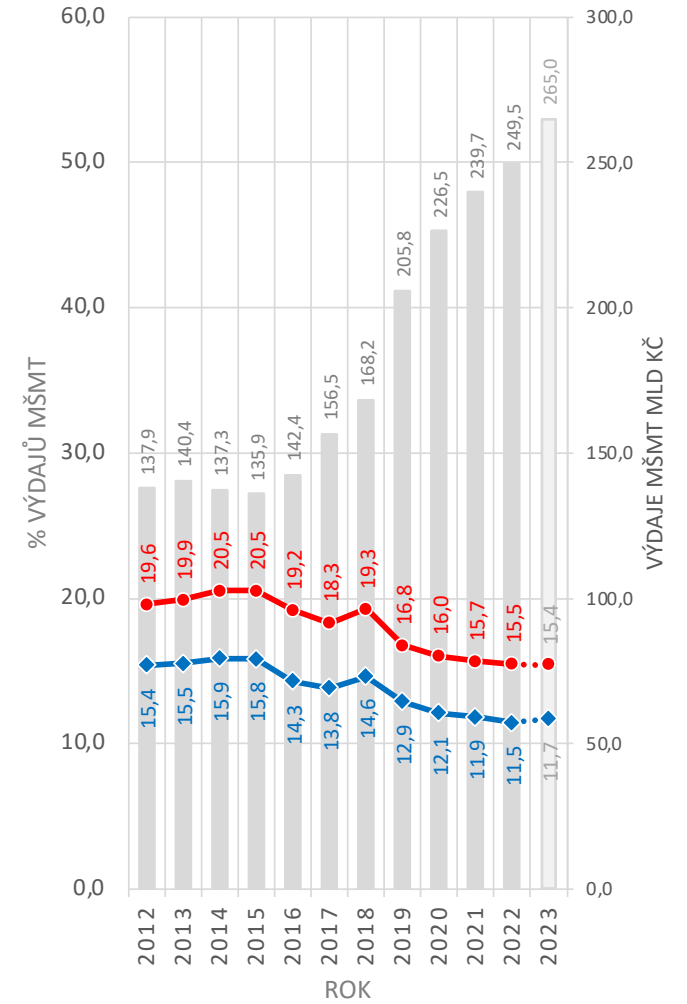
◆ % výdaje VŠ
● % výdaje VŠ + IPaSpVV

PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K VÝDAJŮM SR %

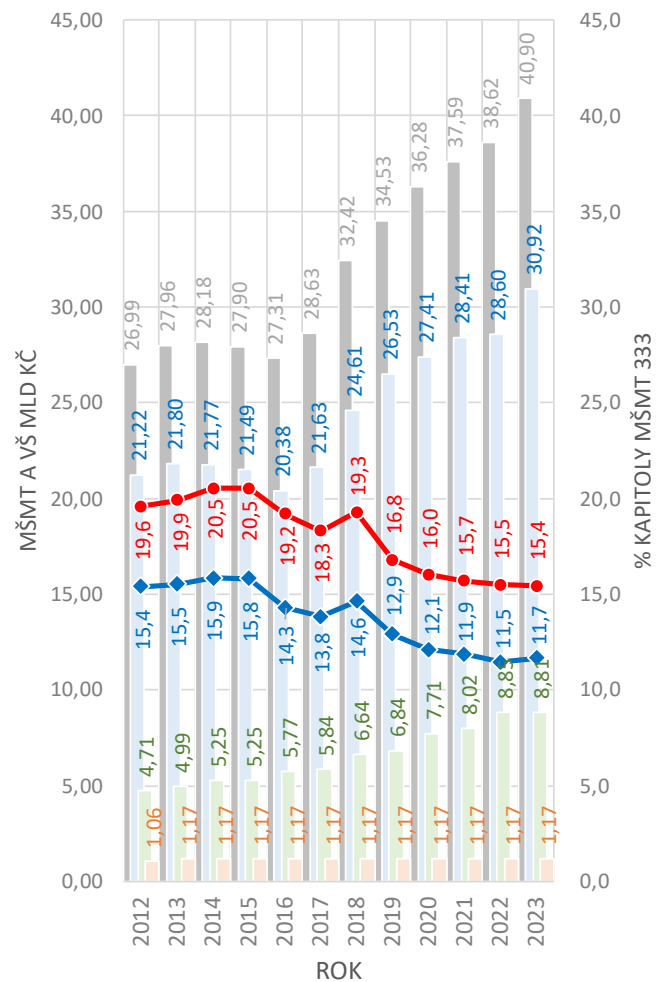
◆ % výdaje VŠ k výdajům SR
● % výdaje VŠ + IPaSpecVV k výdajům SR

PODÍL VÝDAJŮ MŠMT NA VŠ K VÝDAJŮM MŠMT %

◆ % výdaje VŠ k výdajům MŠMT
● % výdaje VŠ + IPaSpecVV k výdajům MŠMT

NORMATIVNÍ FINANCOVÁNÍ VŠ Z MŠMT 2012-2023

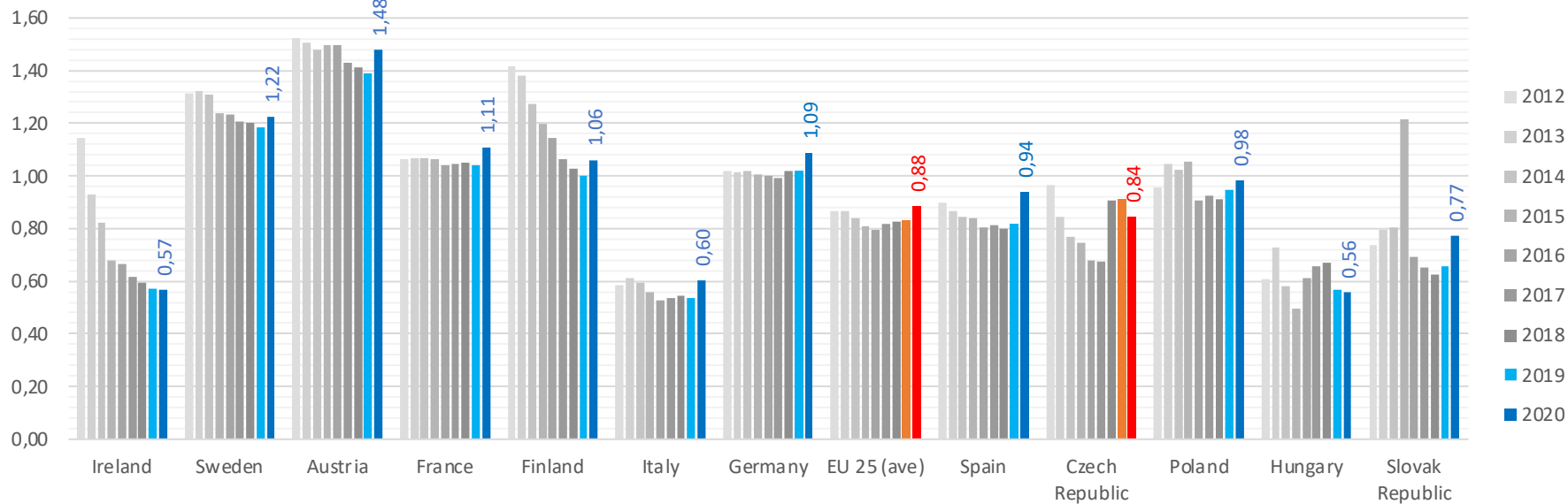
- výdaje MŠMT na VŠ+IPaSpecVV
- výdaje MŠMT na VŠ
- výdaje na IP DKRVO
- výdaje na SpVV
- ◆ % výdaje VŠ k výdajům MŠMT
- % výdaje VŠ+IPaSpecVV k výdajům MŠMT

financování vš

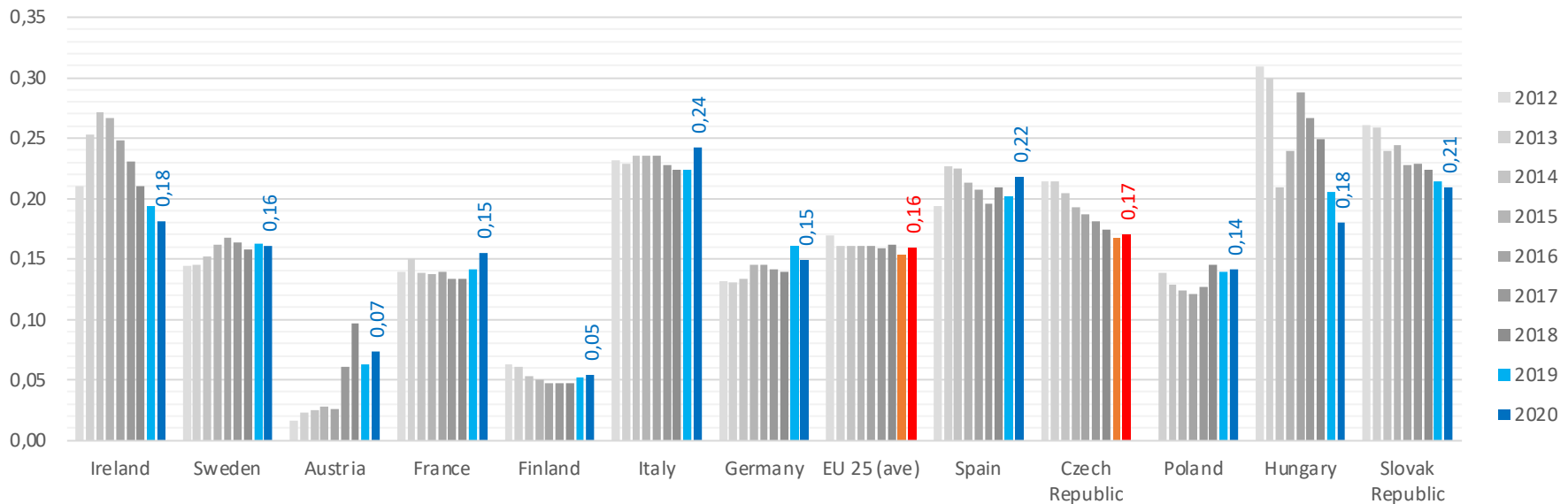
oecd statistics

oecd “education at a glance 2023”

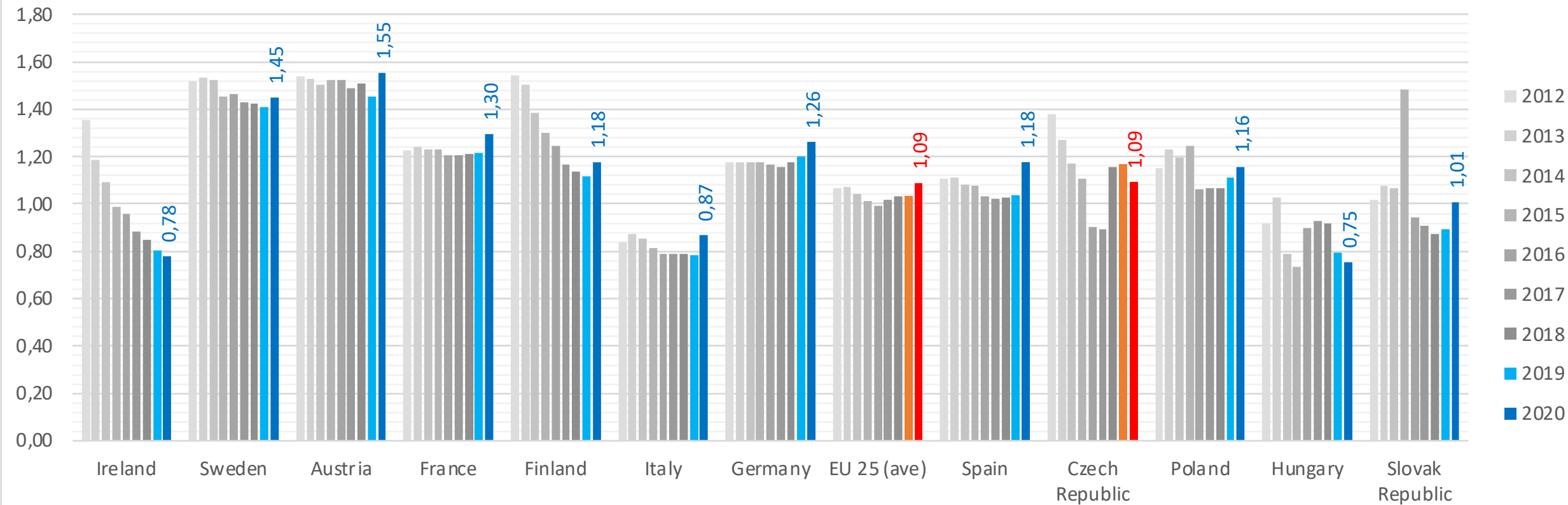
**Public expenditure on public HEIs as a percentage of GDP
2012-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

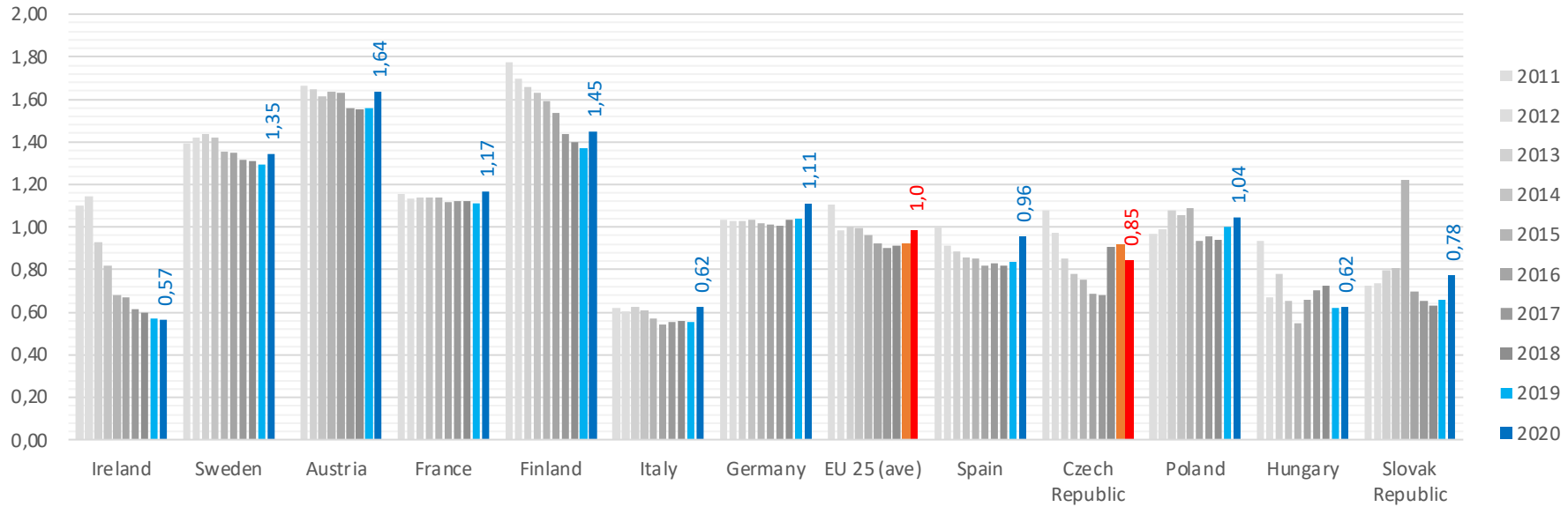
**Private expenditure on public HEIs as a percentage of GDP
2012-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

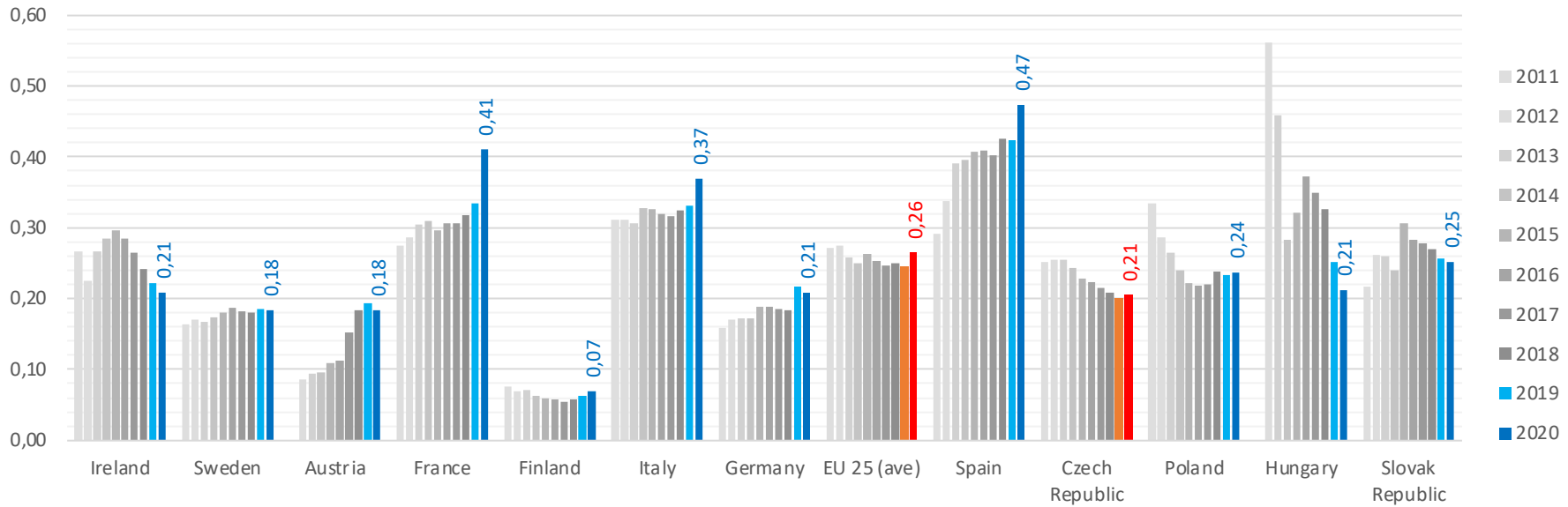
**All expenditure on public HEIs as a percentage of GDP
2012-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

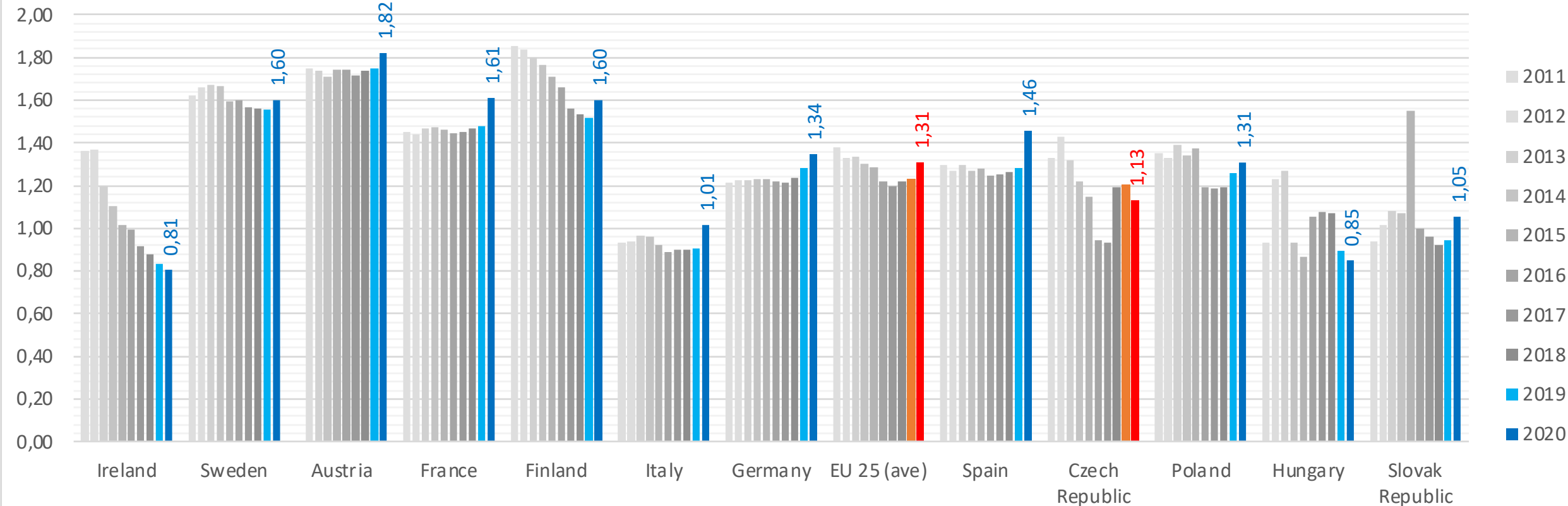
**Public expenditure on all HEIs as a percentage of GDP
2011-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

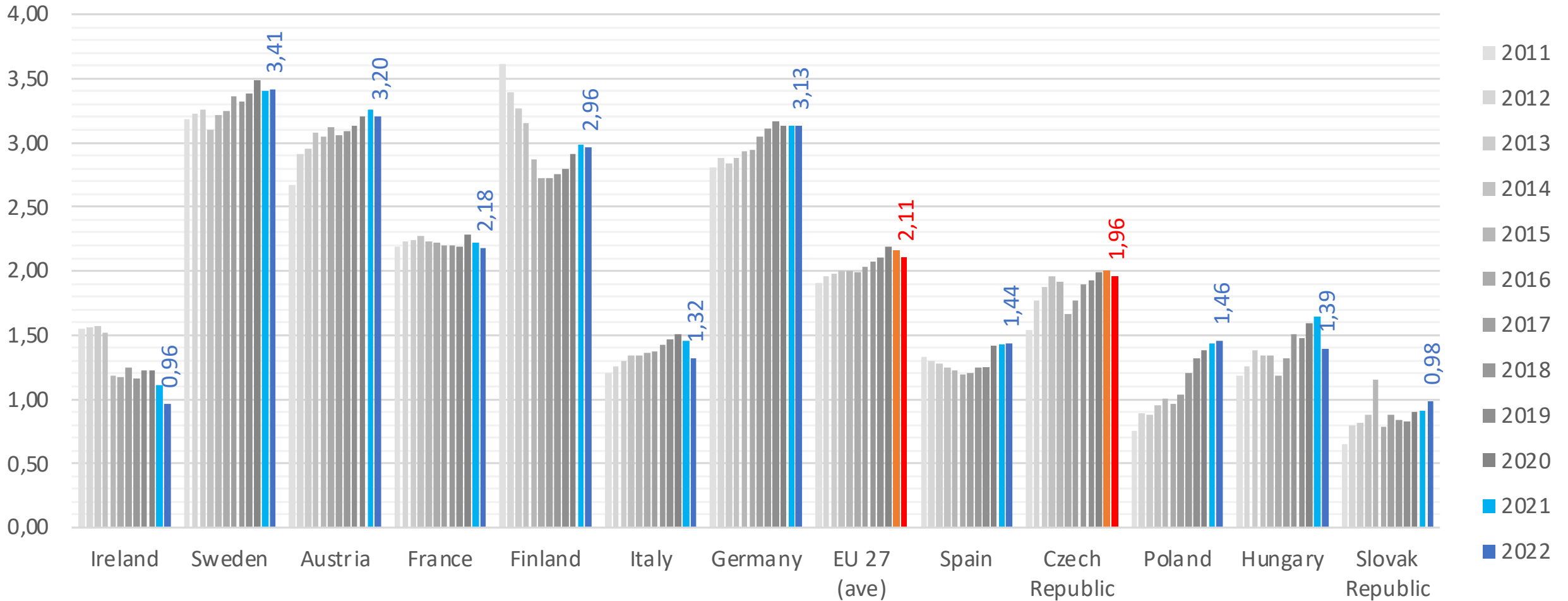
**Private expenditure on all HEIs as a percentage of GDP
2011-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

**All expenditure on all HEIs as a percentage of GDP
2011-2020. Source: OECD, Education at a Glance 2023**

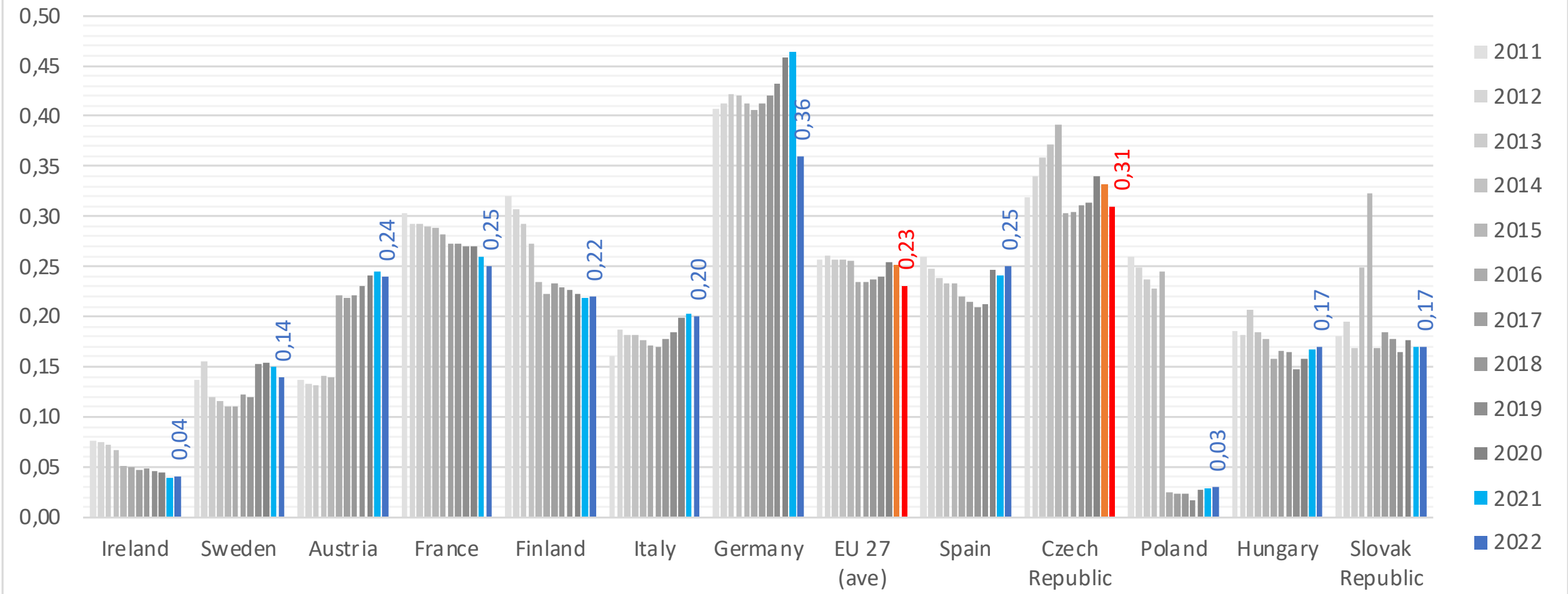
Gross domestic expenditure on R&D (GERD) as a percentage of GDP
 2011-2022. Source: OECD, Main Science and Technology Indicators

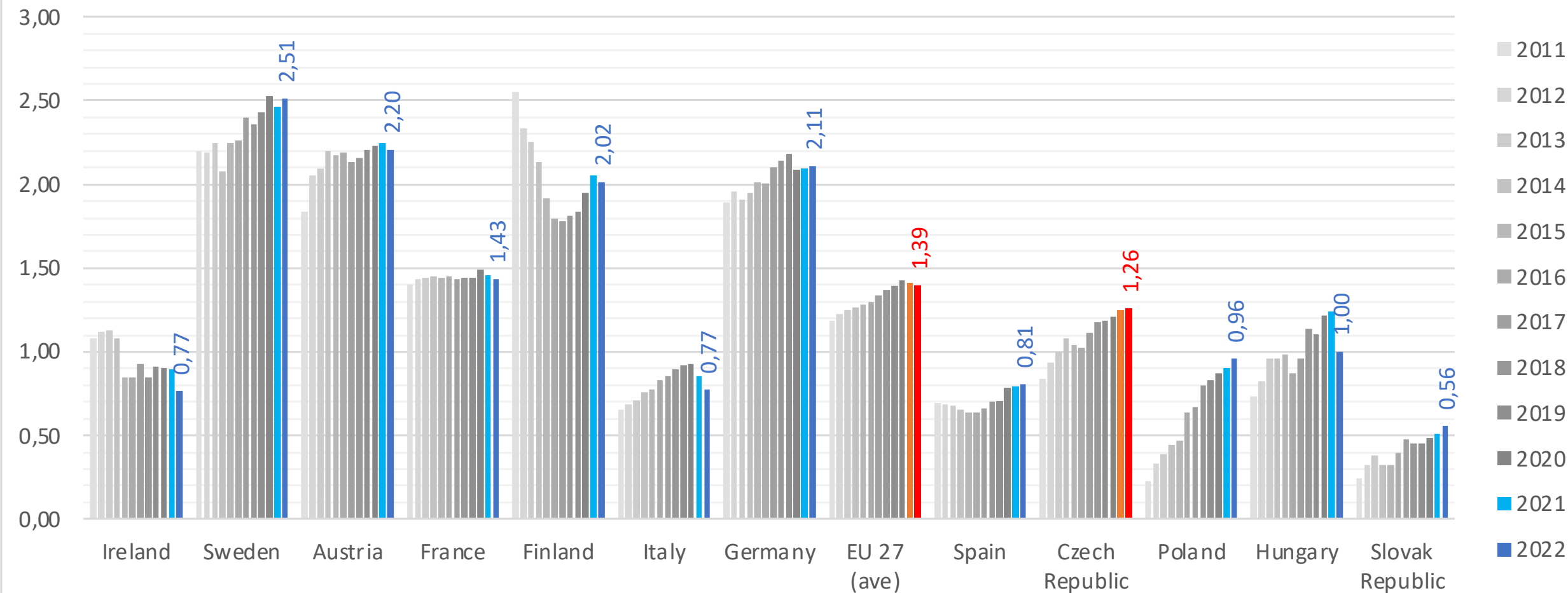

**Government expenditure on R&D (GOVERD) as a percentage of GDP
2011-2022. Source: OECD, Main Science and Technology Indicators**

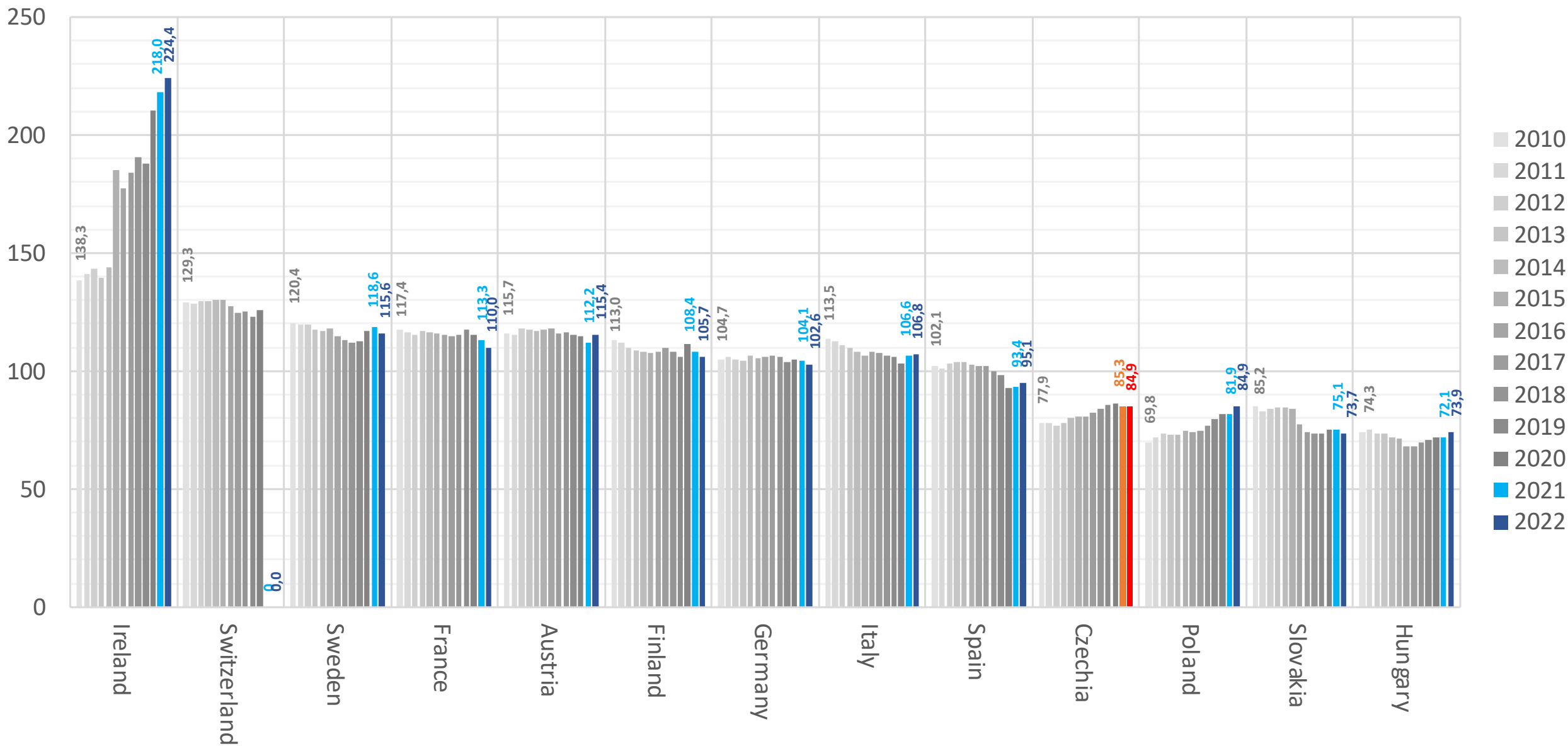
**Business expenditure on R&D (BERD) as a percentage of GDP
2011-2022. Source: OECD, Main Science and Technology Indicators**

produktivita
eurostat statistics

Nominal labour productivity per person to EU27 average = 100%

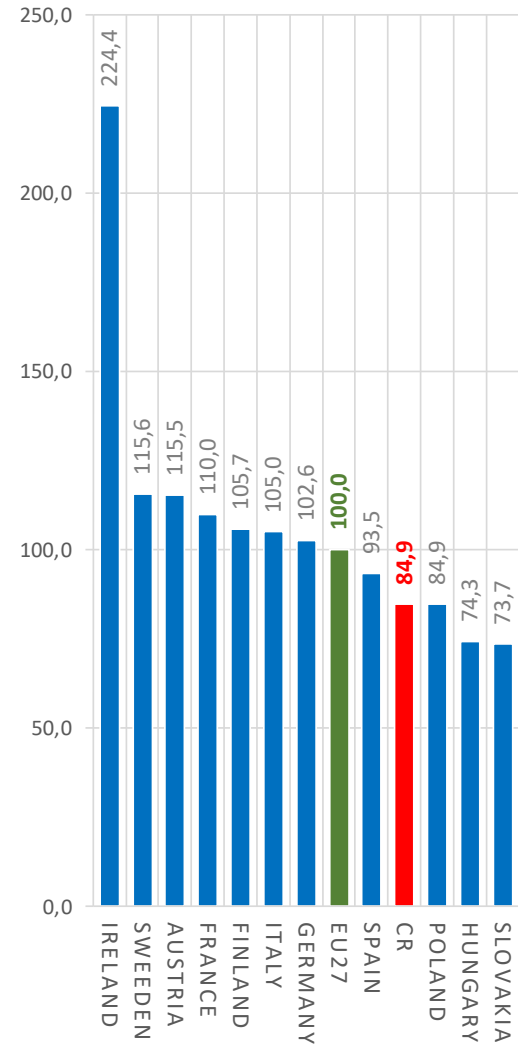
2010-2022, source: Eurostat

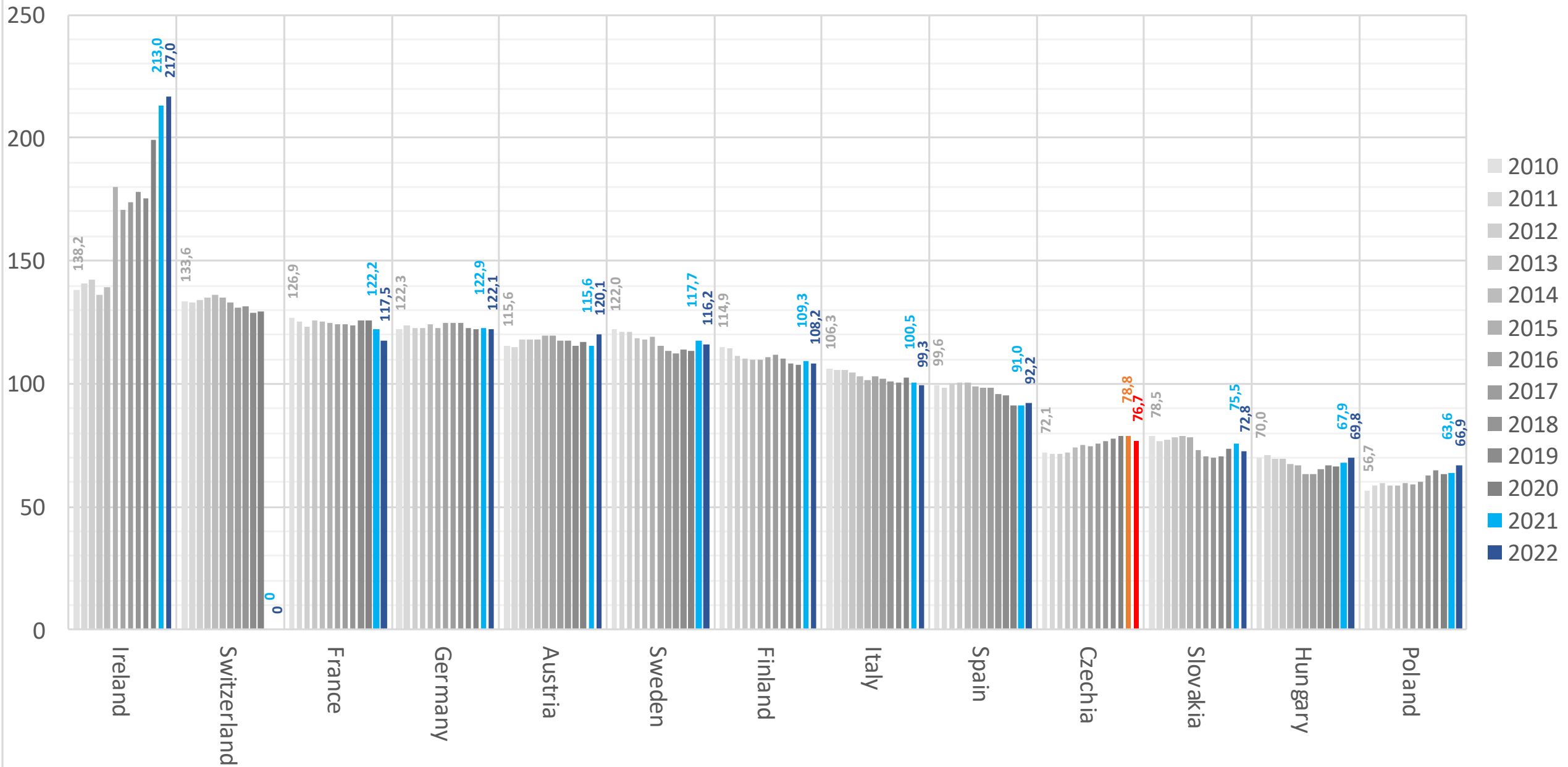
PRODUKTIVITA HDP NA ZAMĚSTNANOU POPULACI 2022

EU27 2020 = 100,0

ZDROJ: EUROSTAT 2023

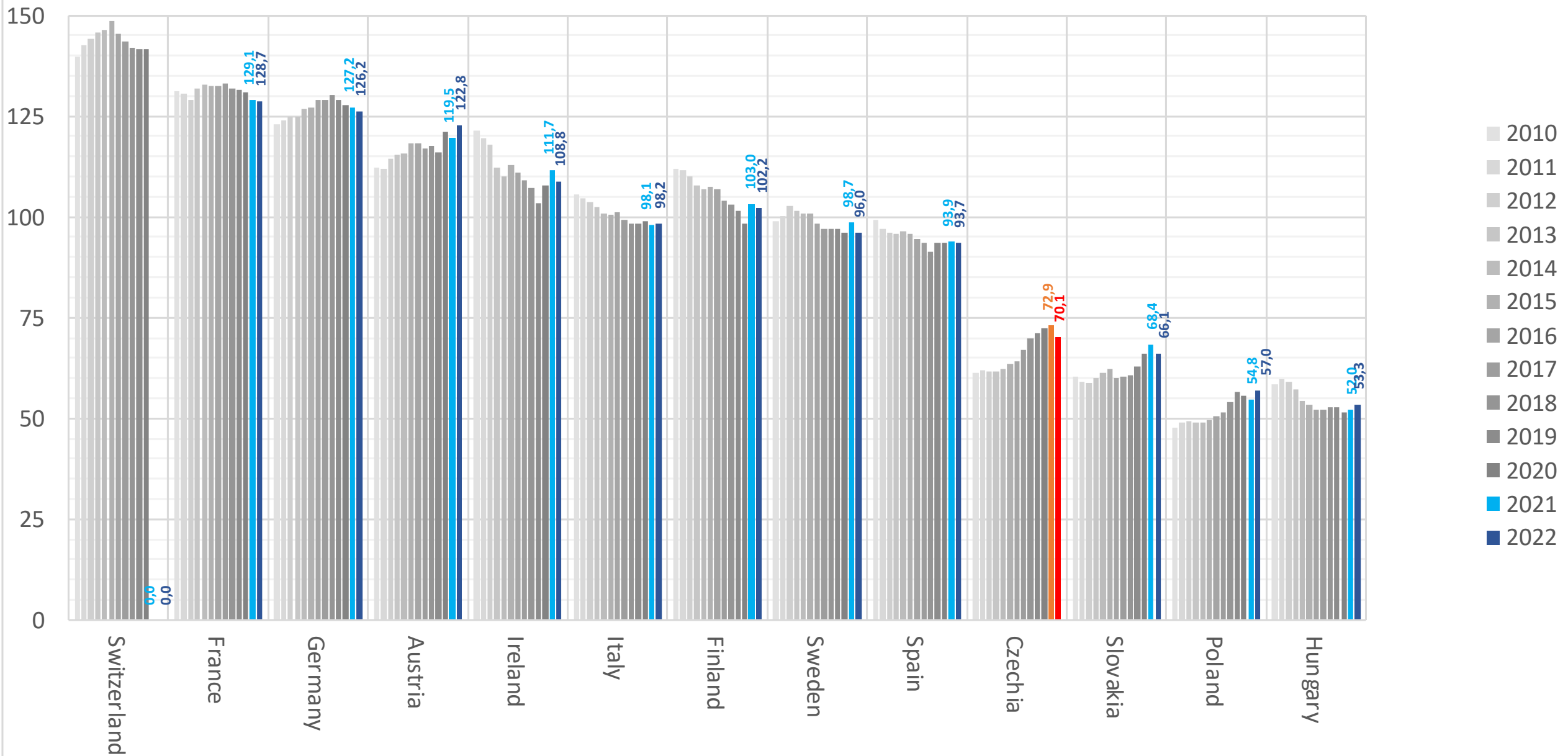

Nominal labour productivity per hour worked to EU27 average = 100%
 2010-2022, source: Eurostat

Compensation of employees per hour worked to EU27 average = 100%

2010-2022, source: Eurostat

financování vš v ČR

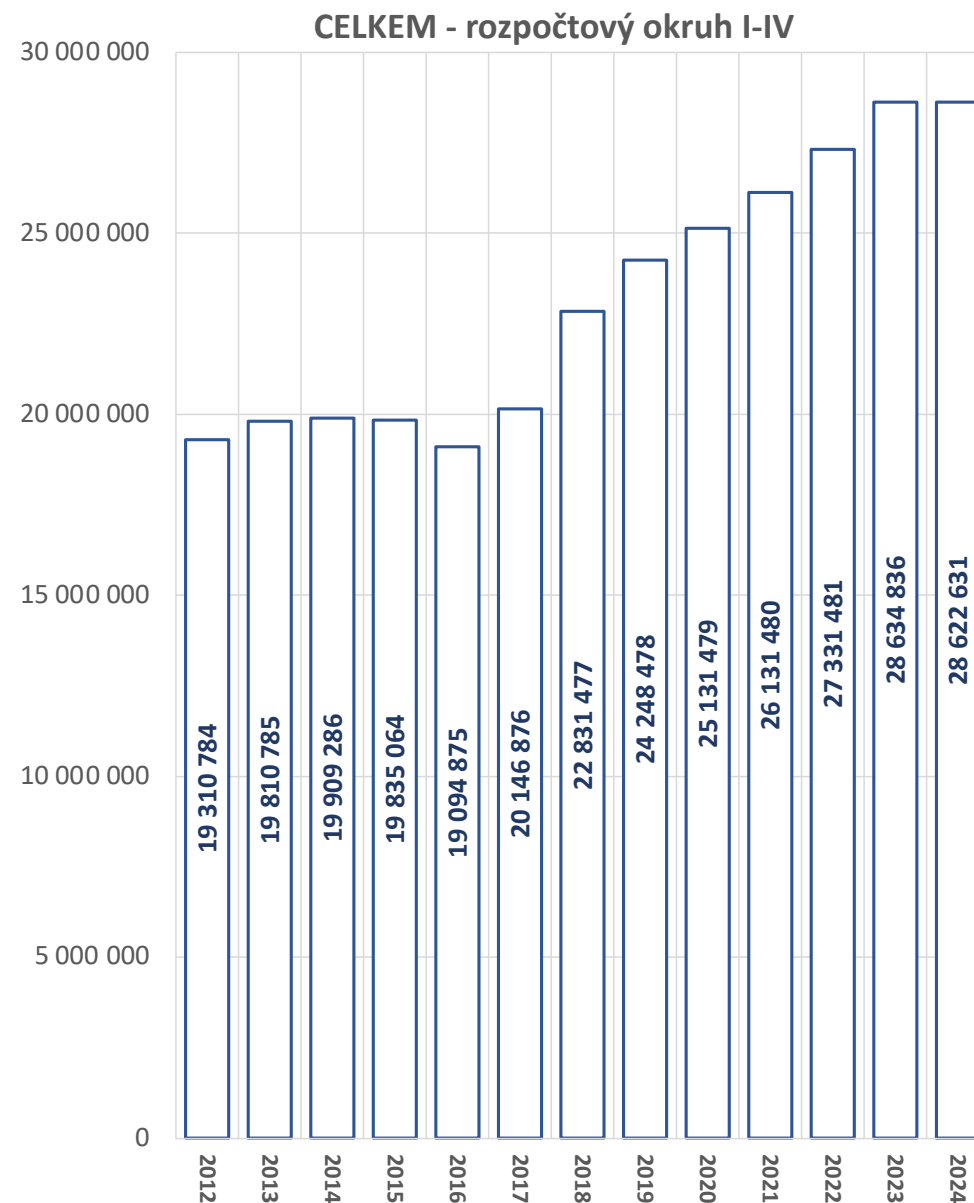
struktura rozpočtu vš v kapitole mšmt

srovnávací analýza 2023

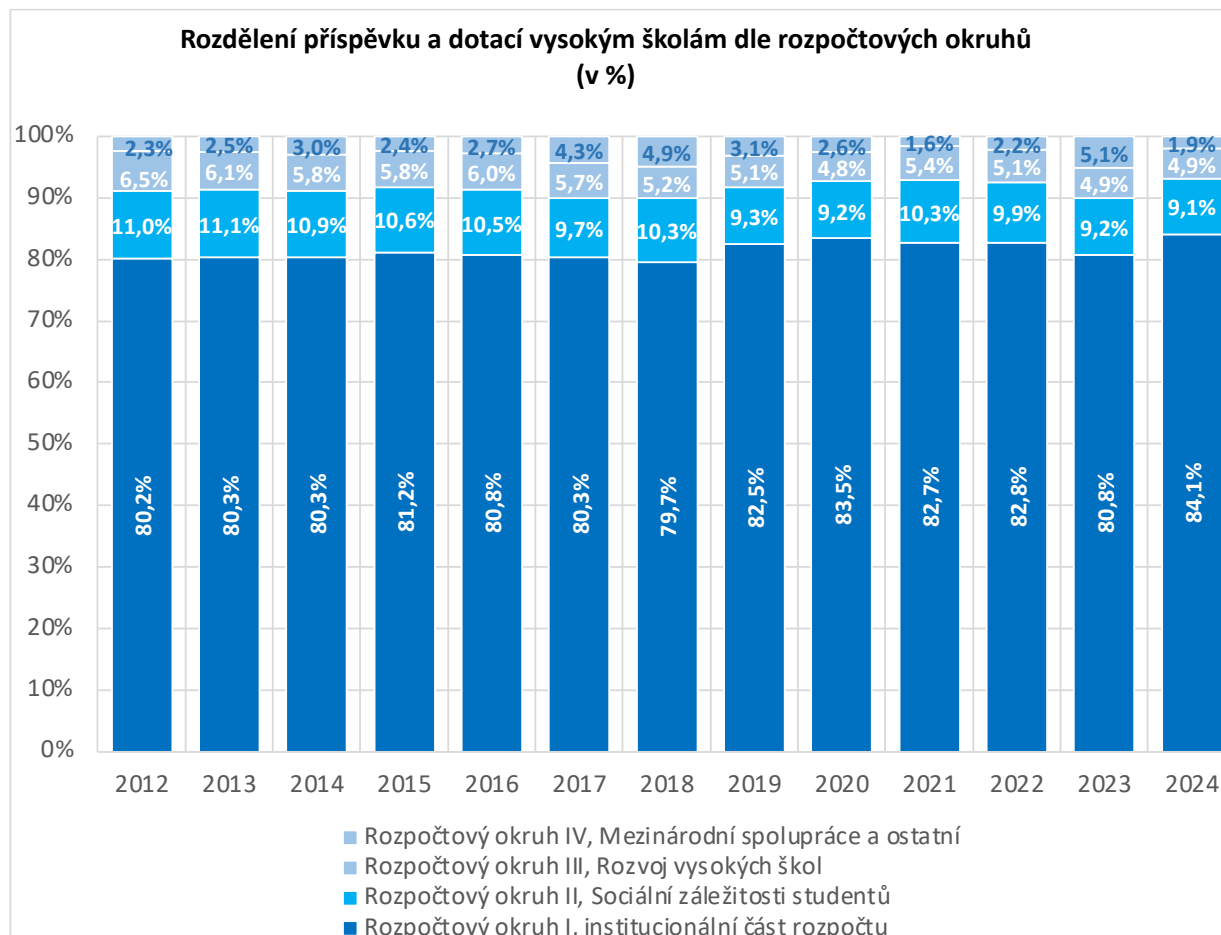
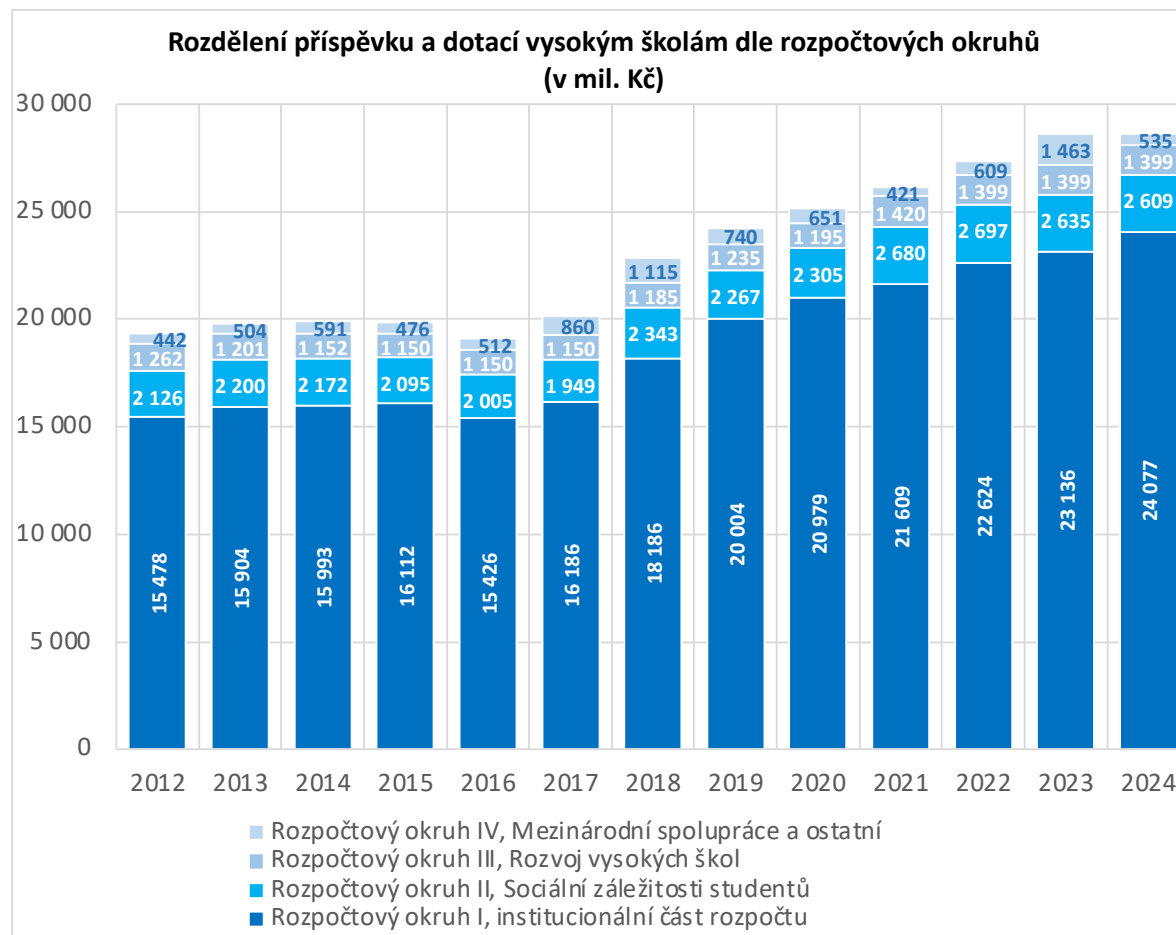
rozpočtové okruhy a ukazatele

Pravidla MŠMT rozdělování příspěvku a dotací VVŠ
příspěvek a dotace poskytované VVŠ jsou členěny na rozpočtové okruhy (RO) a ukazatele:

- 1. RO I - institucionální financování VVŠ**
  - **ukazatel A** - část fixní
  - **ukazatel K** - část výkonová
  - **ukazatel P** - část společenské poptávky
- 2. RO II - ukazatele zaměřené na podporu studentů formou stipendií nebo dotací**
  - **ukazatel C** - stipendia pro studenty PhD studijních programů
  - **ukazatel J** - dotace na ubytování a stravování
  - **ukazatel S** - sociální stipendia
  - **ukazatel U** - ubytovací stipendia
- 3. RO III - nástroje podpory rozvoje VVŠ**
  - **ukazatel I** - rozvojové programy
- 4. RO IV - ukazatele zaměřené na mezinárodní spolupráci a ostatní výdaje VVŠ z rozpočtového ukazatele VŠ**
  - **ukazatel D** - mezinárodní spolupráce
  - **ukazatel F** - Fond vzdělávací politiky
  - **(ukazatel) FUČ** - Fond umělecké činnosti

rozpočtové okruhy a ukazatele

rozpočet vš v ČR

Struktura rozpočtu VŠ

1. Normativní zdroje → 70-35%

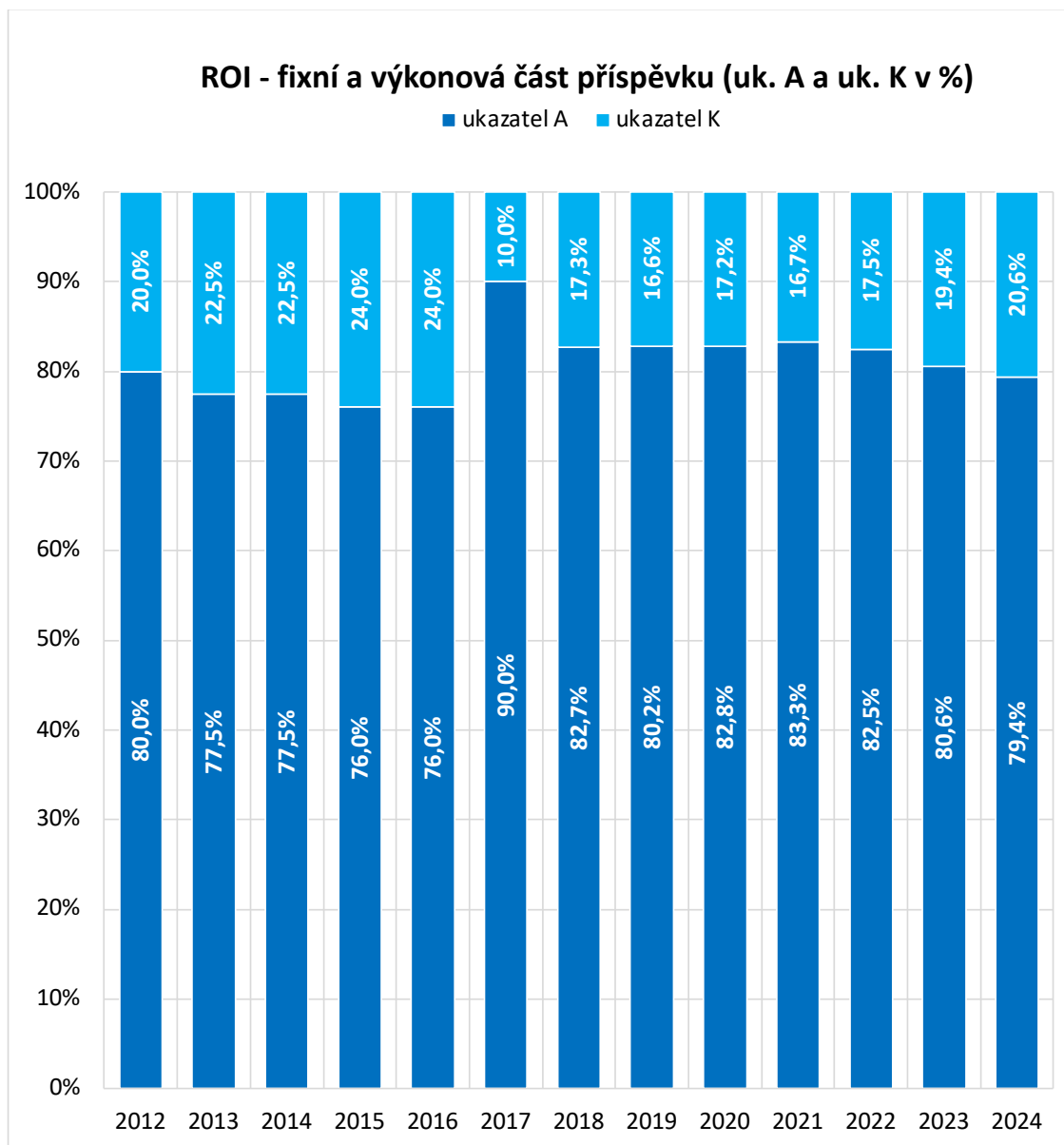
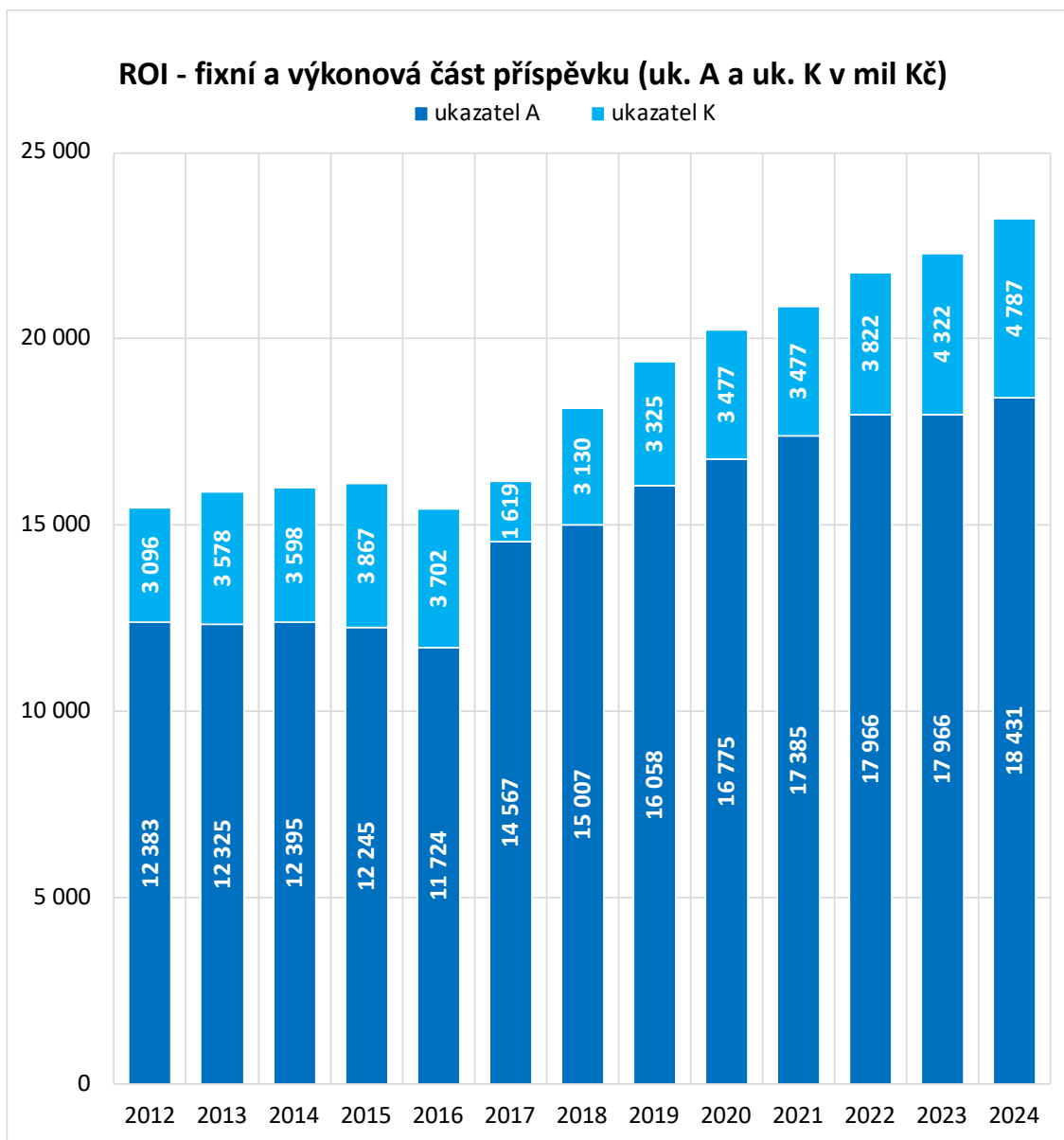
- **příspěvek**
  - na vzdělávací a tvůrčí činnost **uk. A+K**
 $P = P_A + P_K$
 $P_A = \bar{S} \times \bar{\phi}^{KEN} \times N$ (do roku 2018 – dále poměrově)
  - společenská prospěšnost **uk. P**
  - rozvojové programy **uk. I** (strategický rozvoj VŠ)
  - doktorská stipendia **uk. C**
  - vzdělávací politika **uk. F** (U3V, specifické nároky, koheze, kompenzace,...)
  - fond umělecké činnosti **FUČ** (u uměleckých škol a fakult s více jak 50% podílem umění)
- **institucionální podpora DKRVO**
- **specifický vysokoškolský výzkum**

VŠ mají pravidla rozdělování normativních zdrojů
často se rozdělení NZ nazývá “rozpočet”!

2. Účelové zdroje (účelová podpora) – zvyšující se podíl účelového financování nad normativní

3. Vlastní zdroje (hospodářské – komerční zdroje)

ROI I . ukazatel A a ukazatel K

RO I . Institucionální financování vř

ukazatel A . fixní část příspěvku

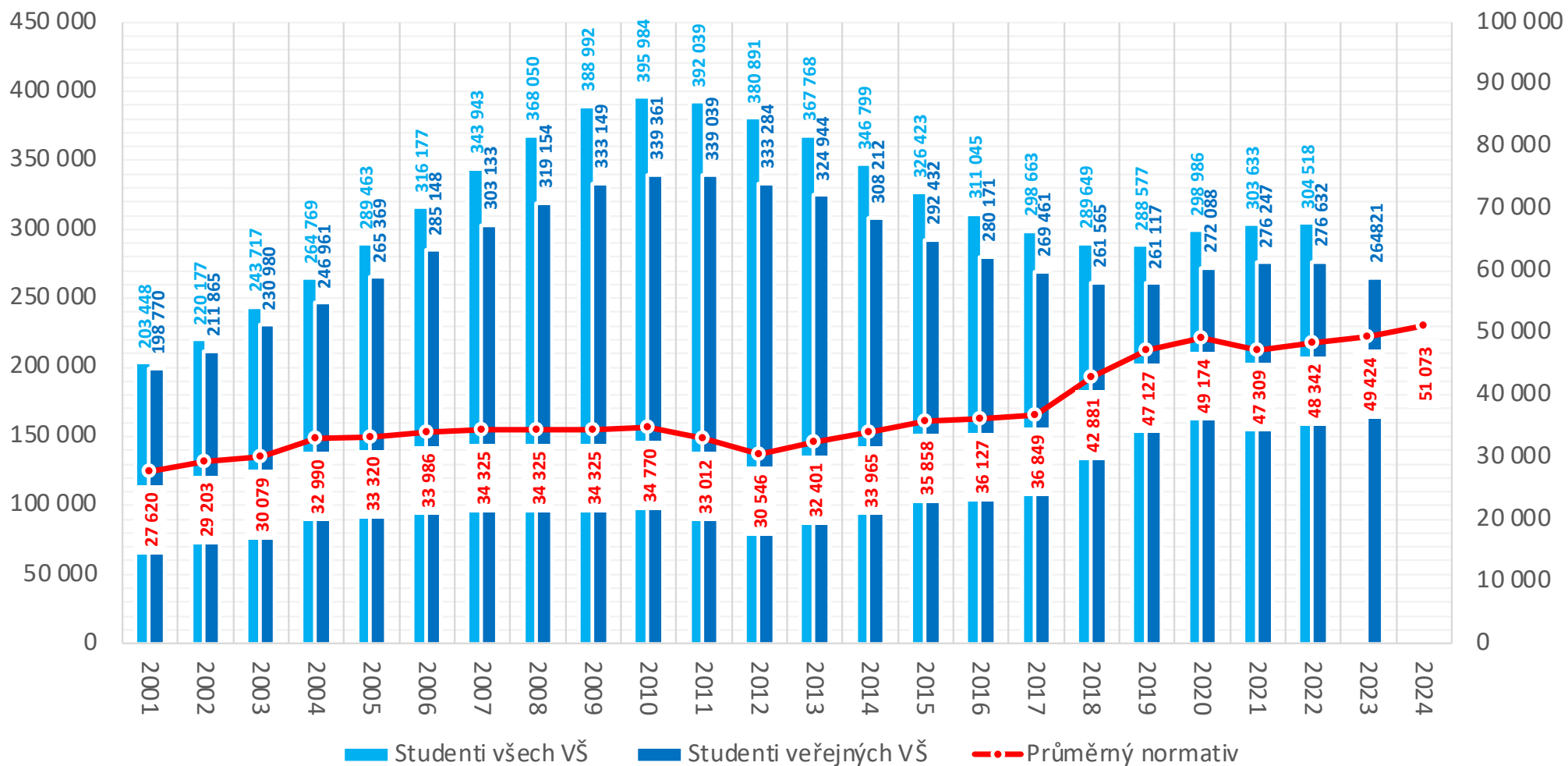
Fixní část rozpočtového okruhu I vychází z

- počet studentů k 31. 10. roku n-1 (údaje ze SIMS), přičemž počet přepočtených studií studentů zapsaných do prvních ročníků všech typů studijních programů (B1, M1, N1 a P1 v součtu) – **nesmí klesnout o více než 10 % oproti referenční hodnotě,**
- finanční náročnosti akreditovaných studijních programů, kdy hodnota průměrného koeficientu ekonomické náročnosti (dále jen „KEN“) přepočtených studií studentů zapsaných do prvních ročníků všech typů studijních programů – **nesmí klesnout o více než 3 % oproti referenční hodnotě.**

Referenčními hodnotami v obou parametrech jsou tytéž údaje k 31. 10. 2017.

počty studentů a průměrný normativ

Počty studentů a průměrný normativ

RO I . Institucionální financování vvš

ukazatel K . výkonová část příspěvku

VVŠ jsou rozděleny do 4 segmentů - v každém segmentu jsou porovnávány dosažené hodnoty v jednotlivých indikátorech kvality a výkonu

Indikátor/segment	1	2	3	4
Graduation rate	0 %	40 %	15 %	15 %
Mezinárodní mobility	20 %	20 % *	22 %	22 %
Zaměstnanost absolventů	10 %	40 %	10 %	10 %
VaV	10 %	0 %	30 %	30 %
RUV	50 %	0 %	3 %	3 %
Externí příjmy	6,5 %	0 %	6,5 %	6,5 %
Studia v cizím jazyce	3,5 %	0 %	3,5 %	3,5 %
Cizinci (AP+VP)	0 %	0 %	10 %	10 %

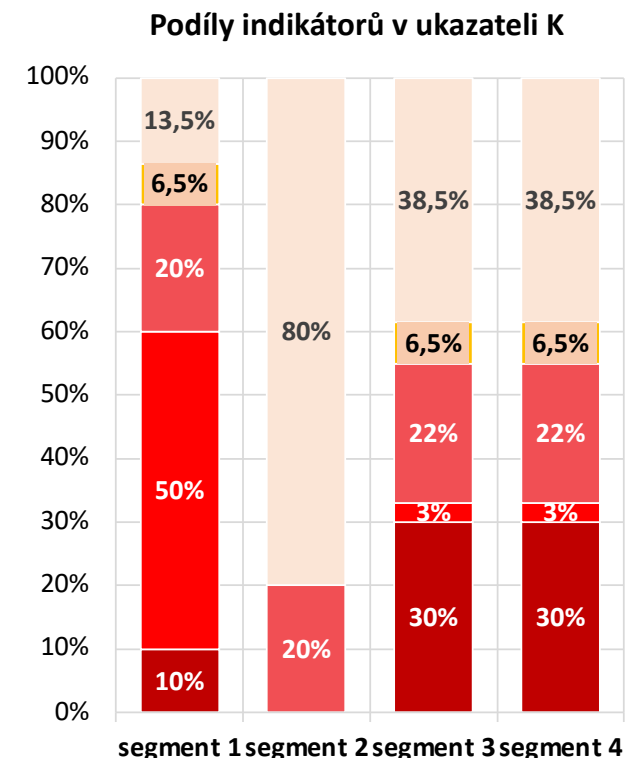
*) Do indikátoru vstupují pouze výjezdy studentů

segment 1 . umělecké veřejné vysoké školy: AMU, AVU, JAMU, UMPRUM

segment 2 . veřejné vysoké školy neuniverzitní: VŠPJ, VŠTE

segment 3 . JČU, UJEP, VFU, OU, UHK, SU, VŠCHT, ZČU, TUL, UPA, VŠB-TUO, UTB, VŠE, ČZU, MENDELU

segment 4 . UK, MUNI, UPOL, ČVUT, VUT

- VaV
- RUV
- Mezinárodní mobility
- Externí příjmy
- Ostatní indikátory

RO I . Institucionální financování VVŠ

ukazatel P . společenské priority

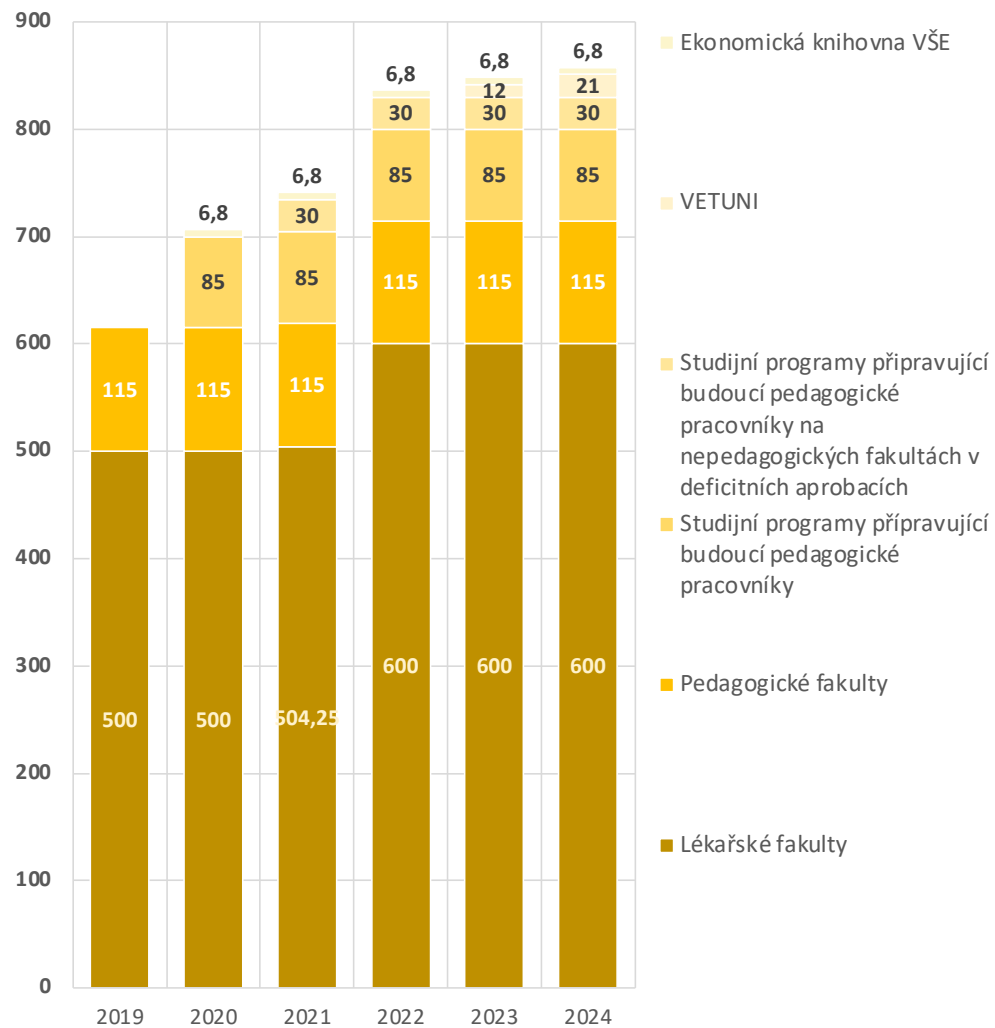
institucionální podpora VVŠ v konkrétních oblastech vzdělávací a tvůrčí činnosti představujících společenské priority stanovených na základě rozhodnutí vlády nebo MŠMT

prostředky jsou VŠ obvykle poskytovány s víceletou perspektivou na základě předchozího deklarování souhlasu vysoké školy se zajištěním požadovaného plnění.

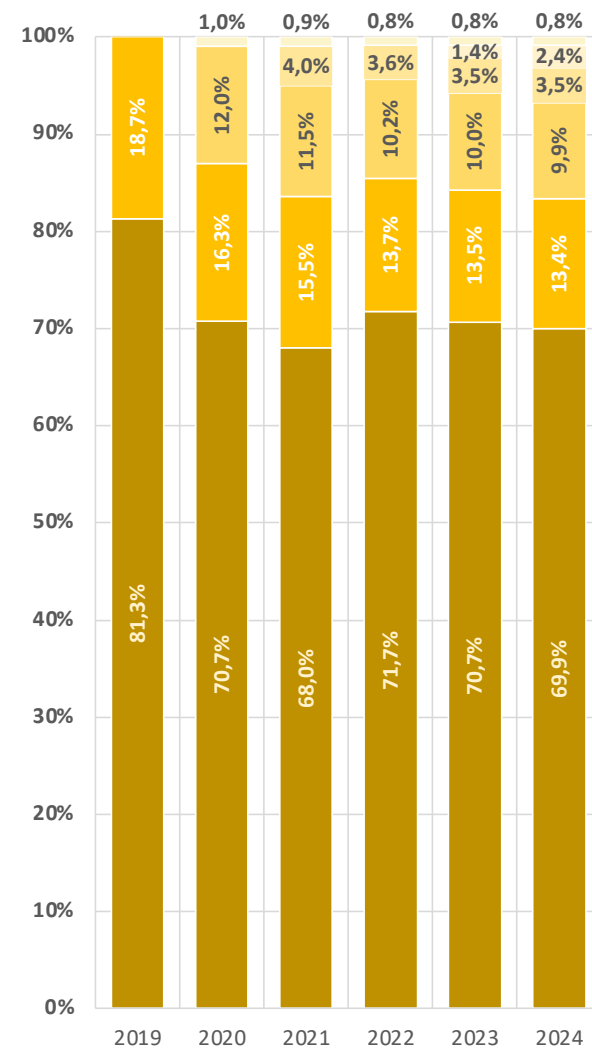
nastavení vztahu mezi státem a vysokou školou s využitím modelu kontraktu.

RO I . ukazatel P . společenská prospěšnost

ukazatel P - společenské priority (v mil. Kč)

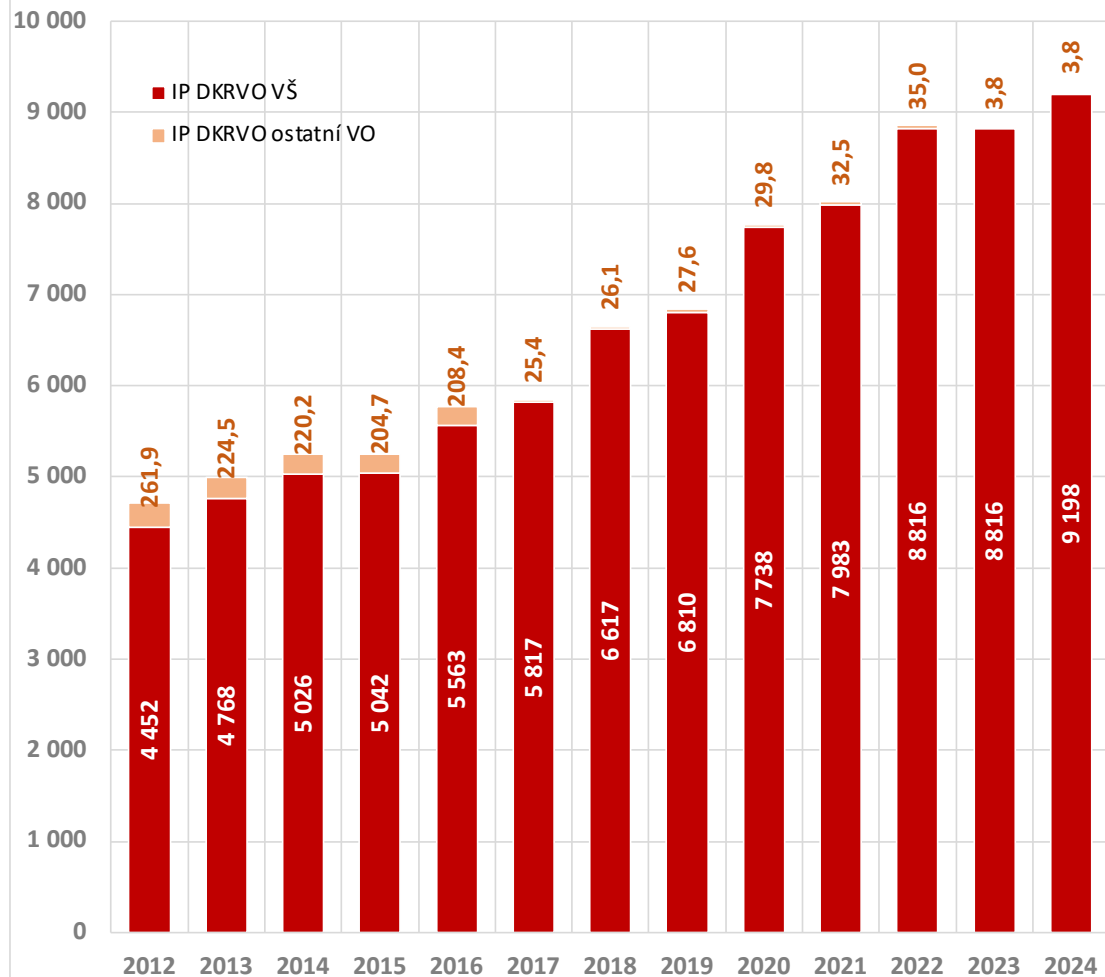

ukazatel P - společenské priority (v %)

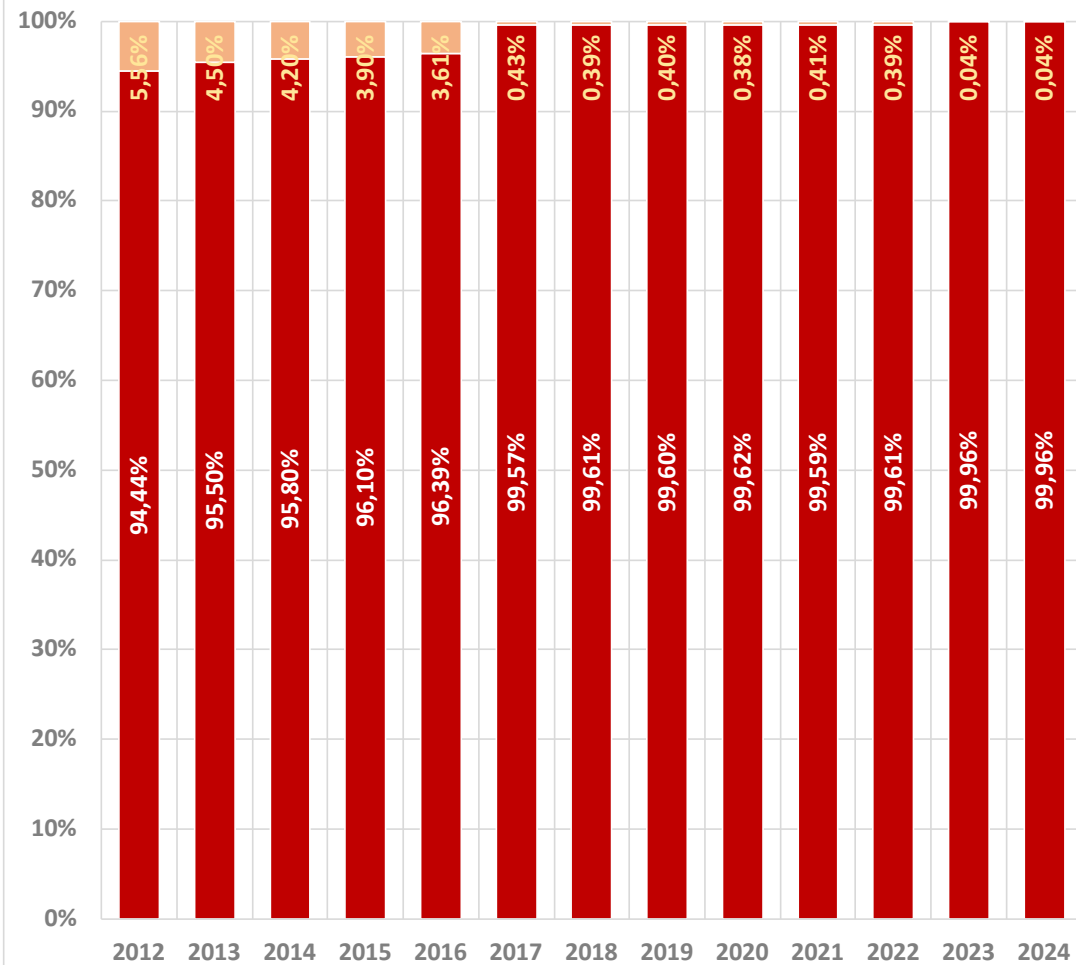

IP . DKRVO

IP DKRVO v mil. Kč

IP DKRVO v %

IP . DKRVO . příklad rozdělení na vš

Z celkové výše Institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj organizace (dále „institucionální podpora“) přidělené VŠ pro daný kalendářní rok n je

x % alokováno na **Fond na podporu excellence**.
zbylých **(100-x) %** se rozdělí na HS na základě následujícího vztahu:

P_{IPk} výše institucionální podpory pro k-té HS,

Model 1 – příklad jiného přístupu

$P_{IPk} = R_{IPk} + K_{IPk} + V_{IPk}$, kde :

R_{IPk} výše **rozvojové složky** IP pro k-té HS,
 K_{IPk} výše **kvalitativní složky** IP pro k-té HS,
 V_{IPk} výše **výkonové složky** IP pro k-té HS

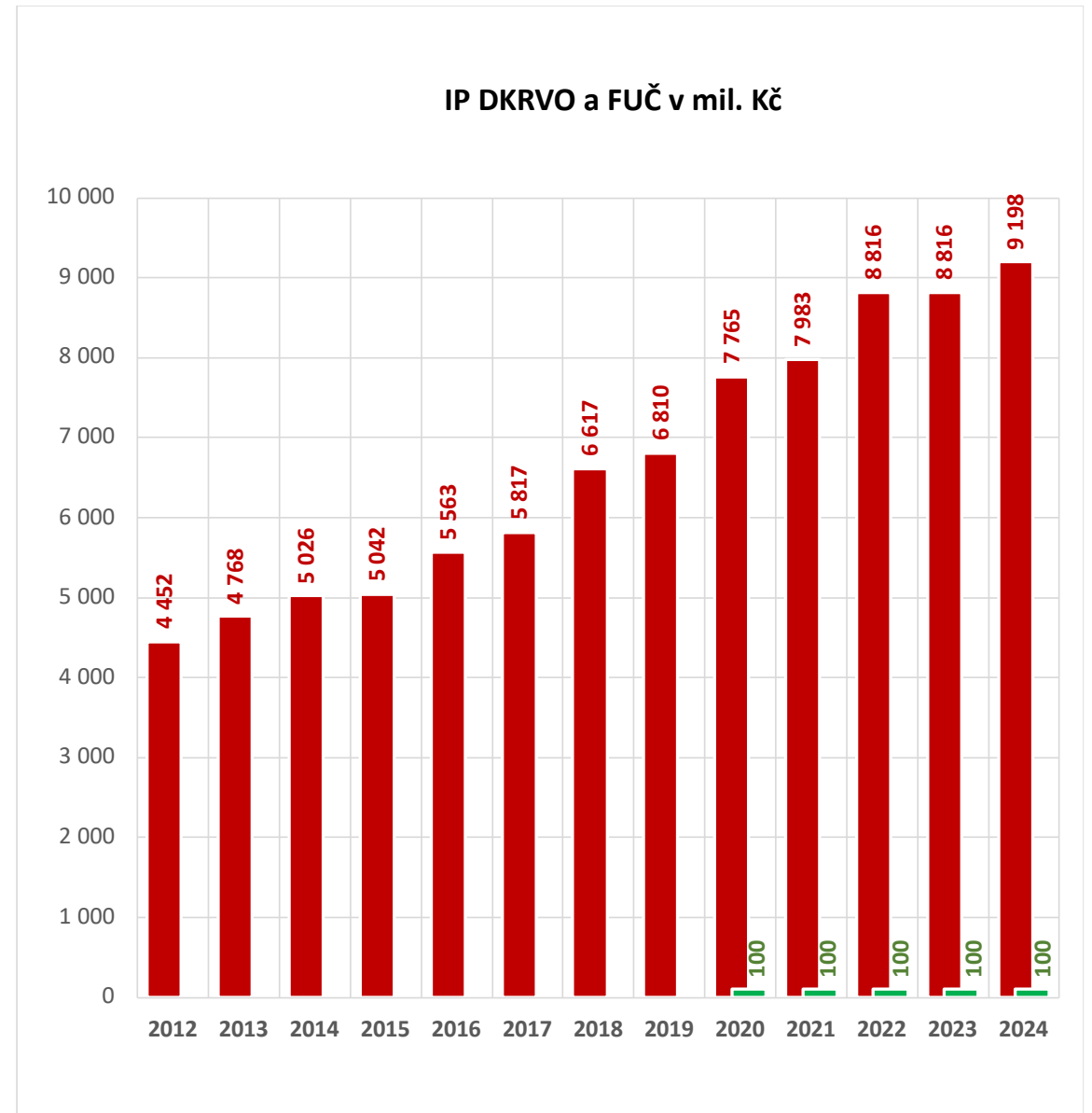
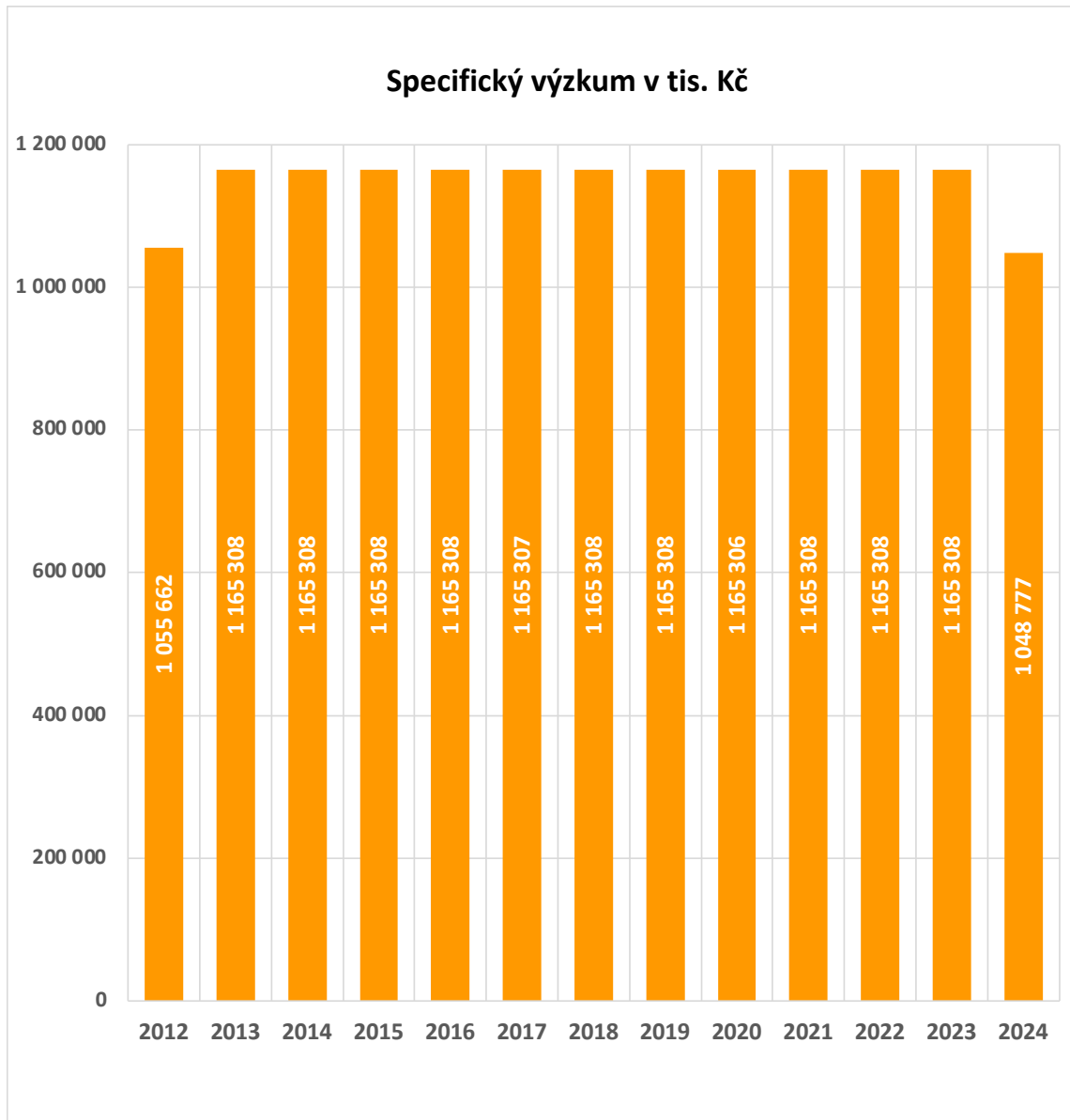
Model 2 – příklad klasického přístupu

$P_{IPk} = S_{IPk} + M_{IPk}$

S_{IPk} výše **stabilizační složky** IP pro k-té HS, $S_{IPk} = kP_{IPk}$, $k = 0,8-0,5$
 M_{IPk} výše **motivační složky** IP pro k-té HS, $M_{IPk} = (1-k)P_{IPk}$

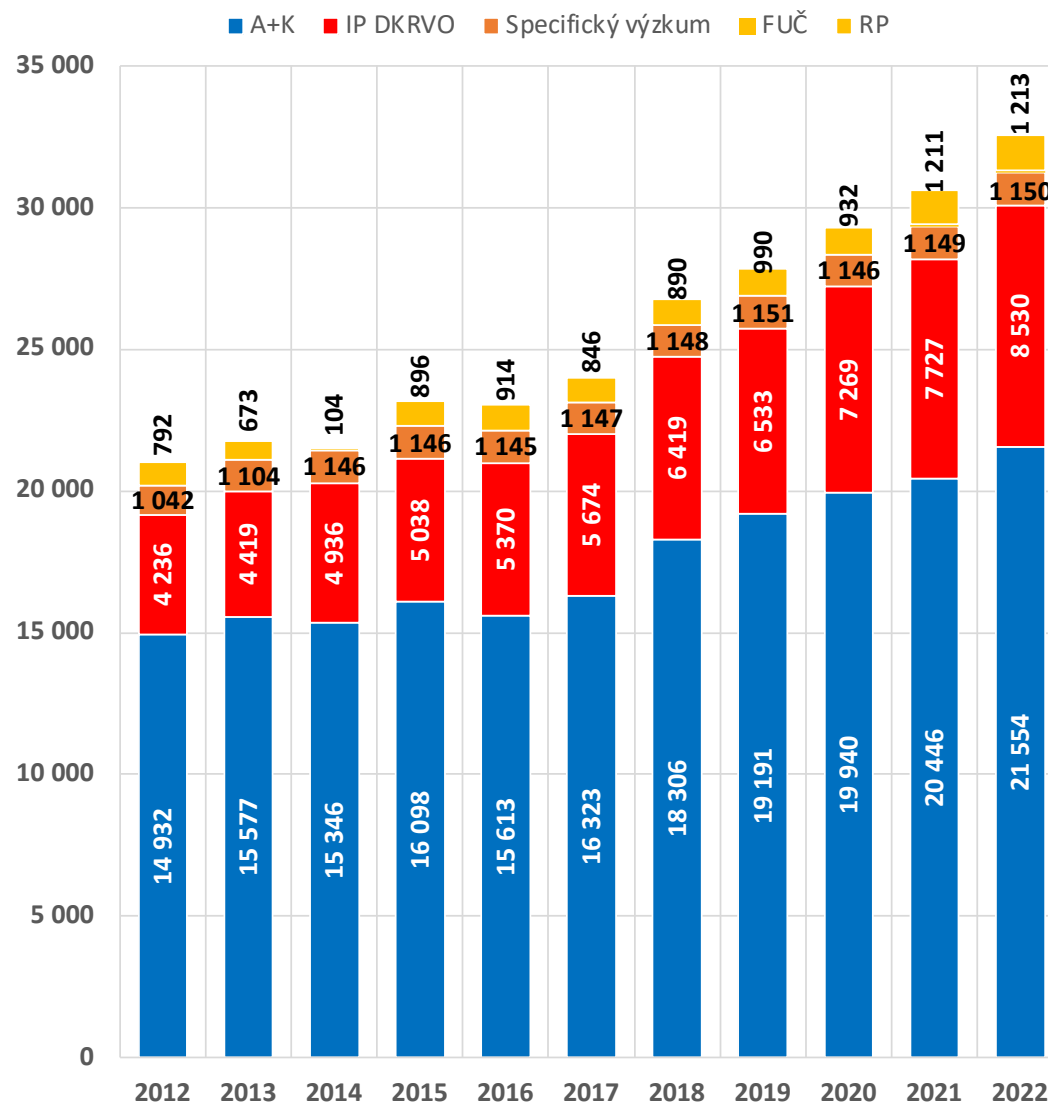
65 % rozvojová složka	
20 % kvalitativní složka	30 % Výsledky M1
	25 % Citační ohlas publikací Jimp
	20 % Internacionalizace
	20 % Počet doktorandů
	5 % Výnosy z transferu znalostí
15 % výkonová složka	70 % Počty publikací se zohledněním jejich kvality a prvoautorství či korespondenčního autorství
	30 % Projekty a programy účelové podpory a smluvní výzkum

IP DKRVO . FUČ . Specifický výzkum

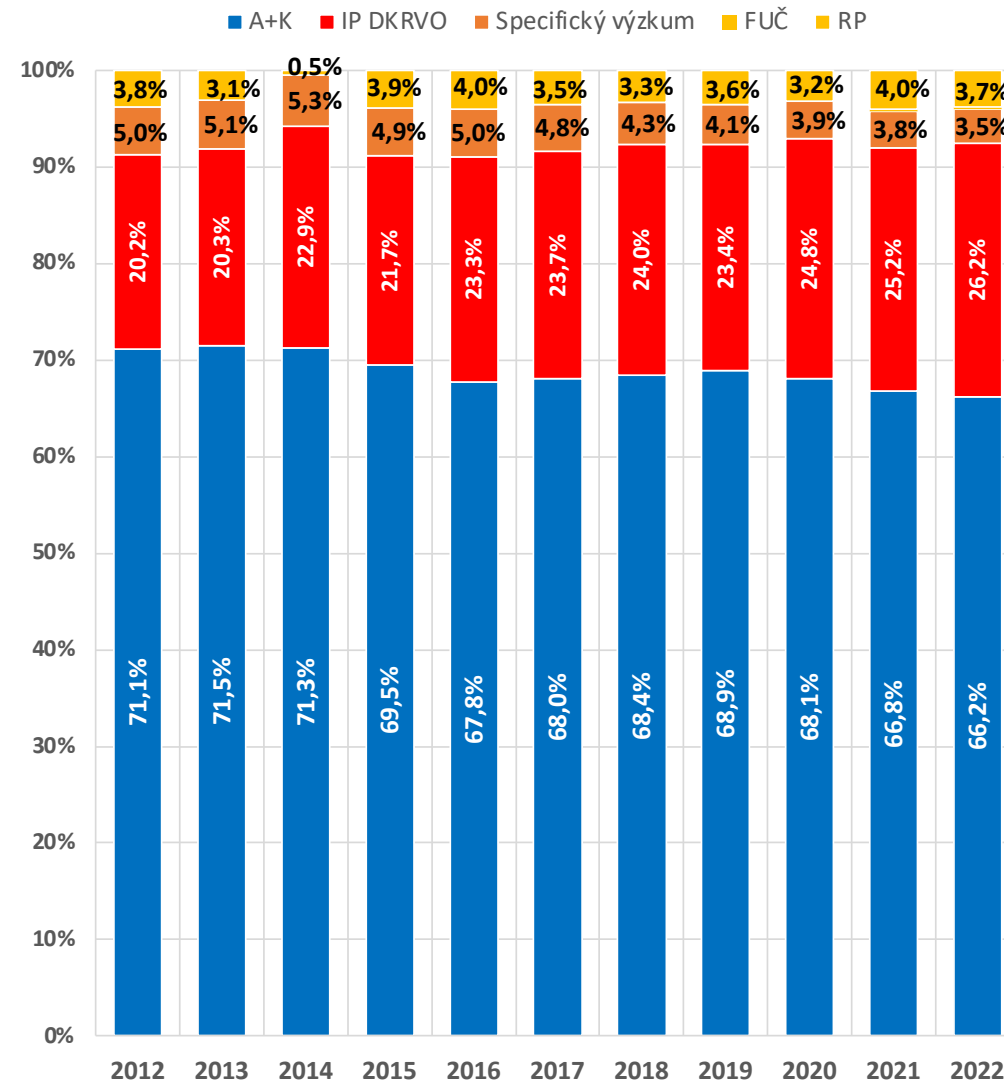

struktura normativního financování vř . nei

Neinvestiční financování Vř

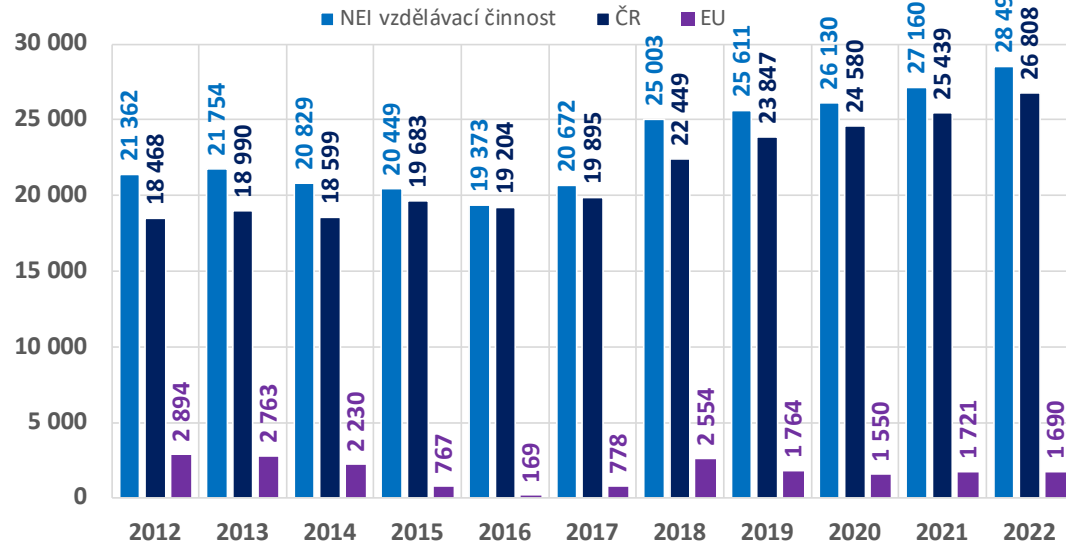

Neinvestiční financování Vř

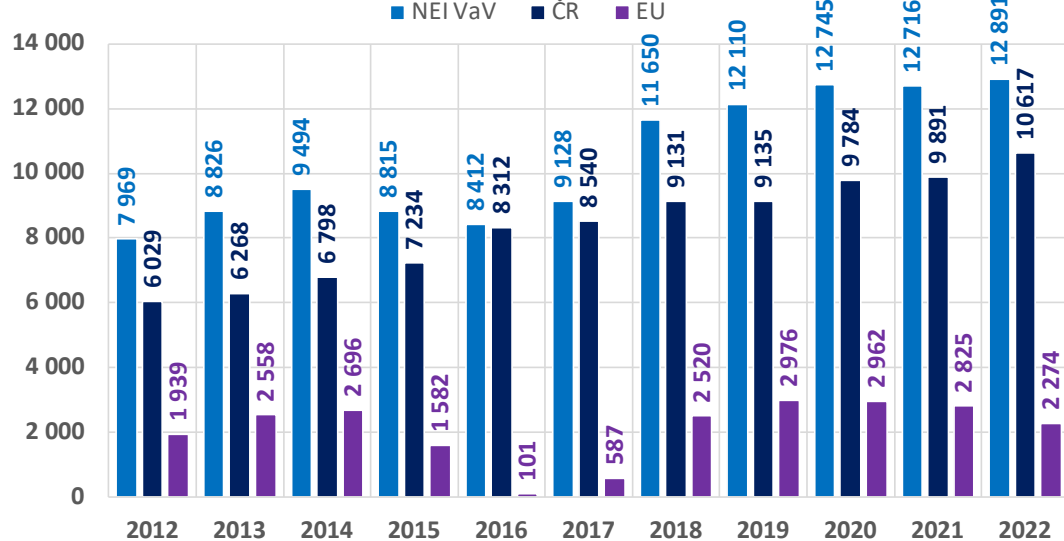

evropské zdroje vš . vzdělávání . výzkum a vývoj

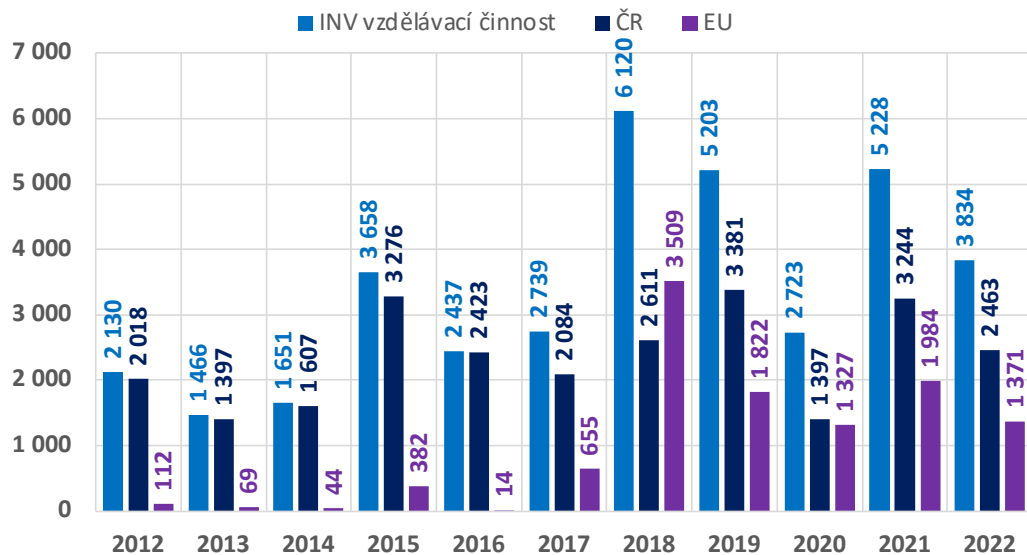
Financování vzdělávací činnosti VŠ z MŠMT - neinvestice (mil. Kč)

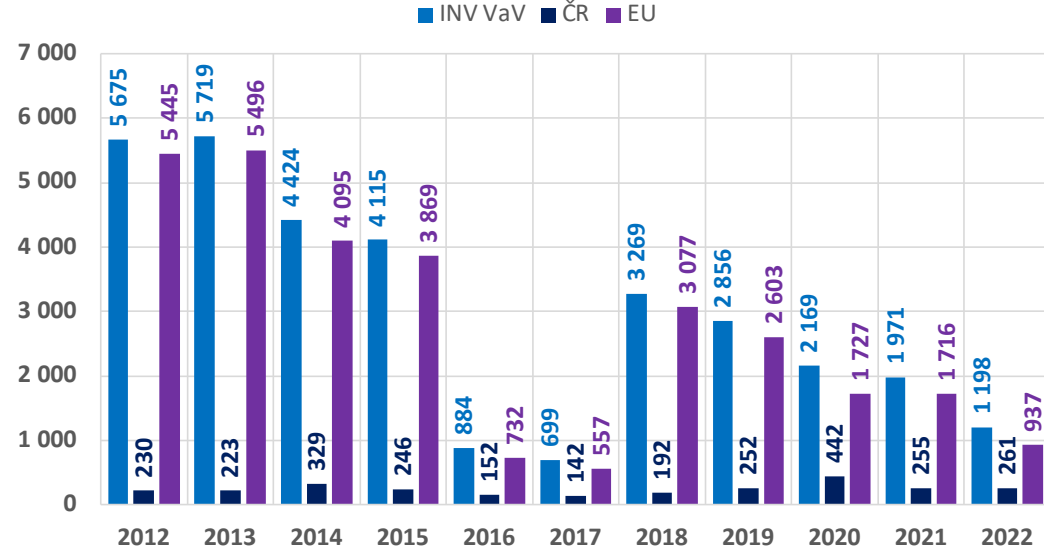
Financování VaV VŠ z MŠMT - neinvestice (mil. Kč)

Financování vzdělávací činnosti VŠ z MŠMT - investice (mil. Kč)

Financování VaV VŠ z MŠMT - investice (mil. Kč)

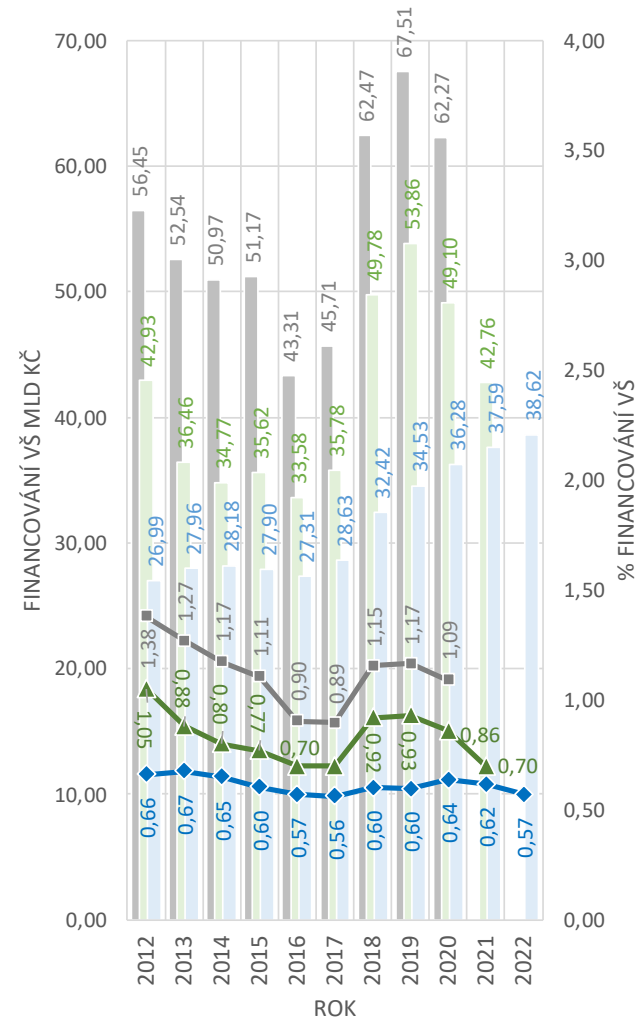

FINANCOVÁNÍ VŠ K HDP DLE OECD, EUROSTAT, MŠMT

DOPOČET ANEB KDE JE ROZDÍL?

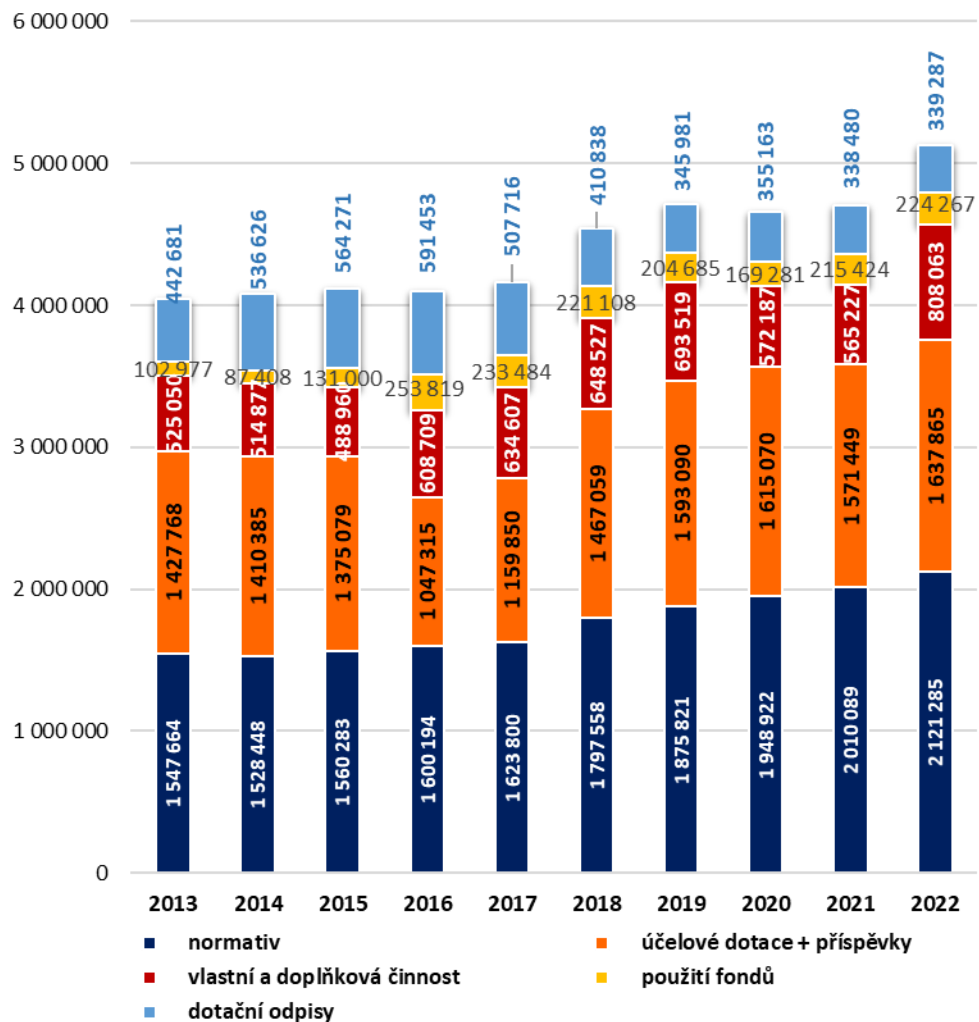

- HE by OECD
- HE by Eurostat
- HE MŠMT
- ◆ % HE normative by MŠMT
- ▲ % HE by Eurostat
- % HE by OECD

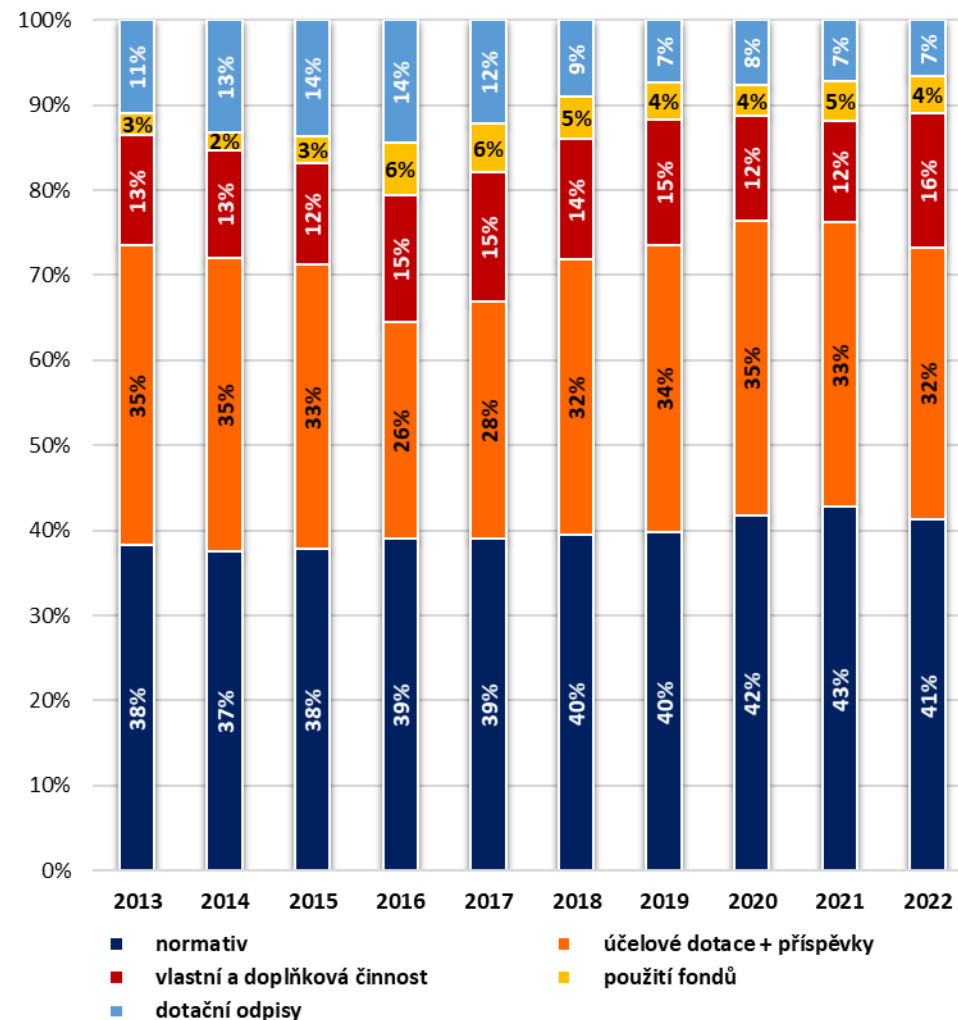
neinvestiční výnosy 2013-2022

normativní . účelové . hospodářské

Výnosy v rozdělení na normativní, účelové dotace, vlastní činnost, použití fondů a dot.opisy (v tis. Kč)

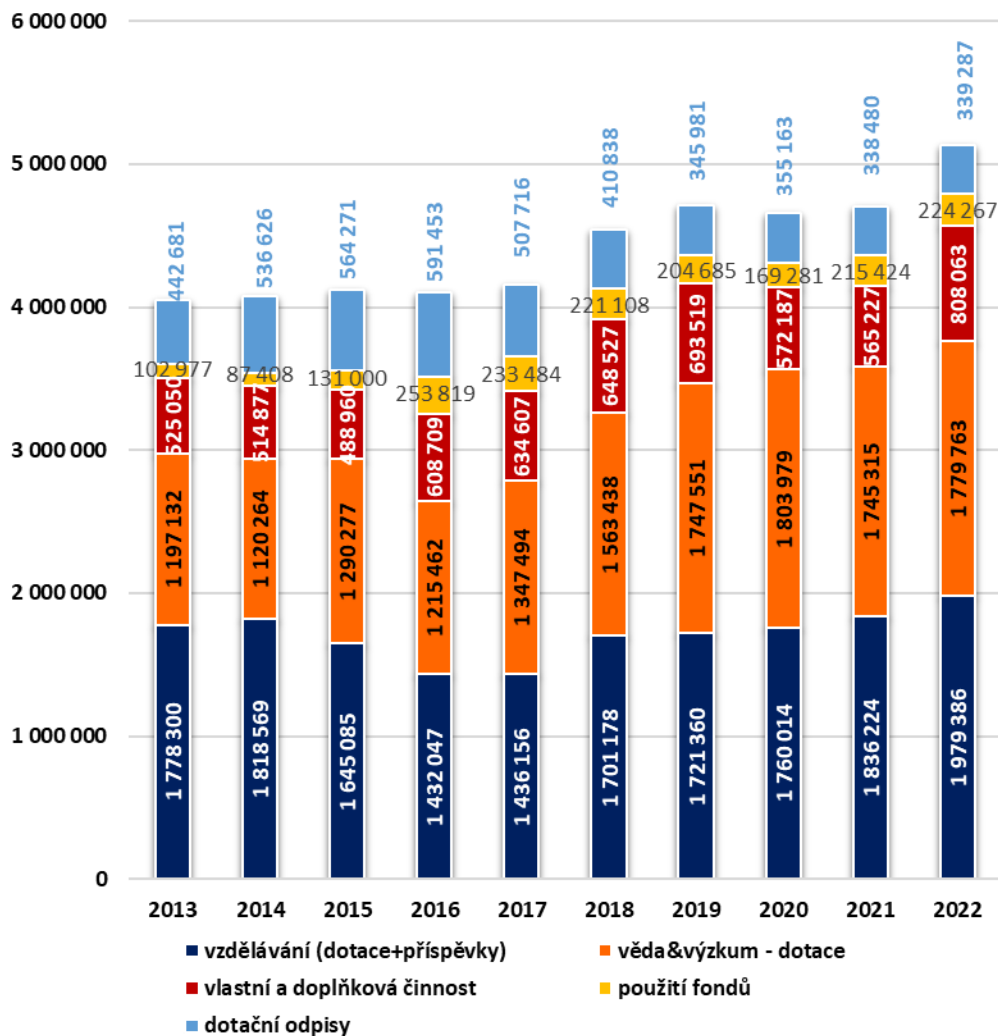
% normativní, účelové, vlastní, fondy a dotační odpisy

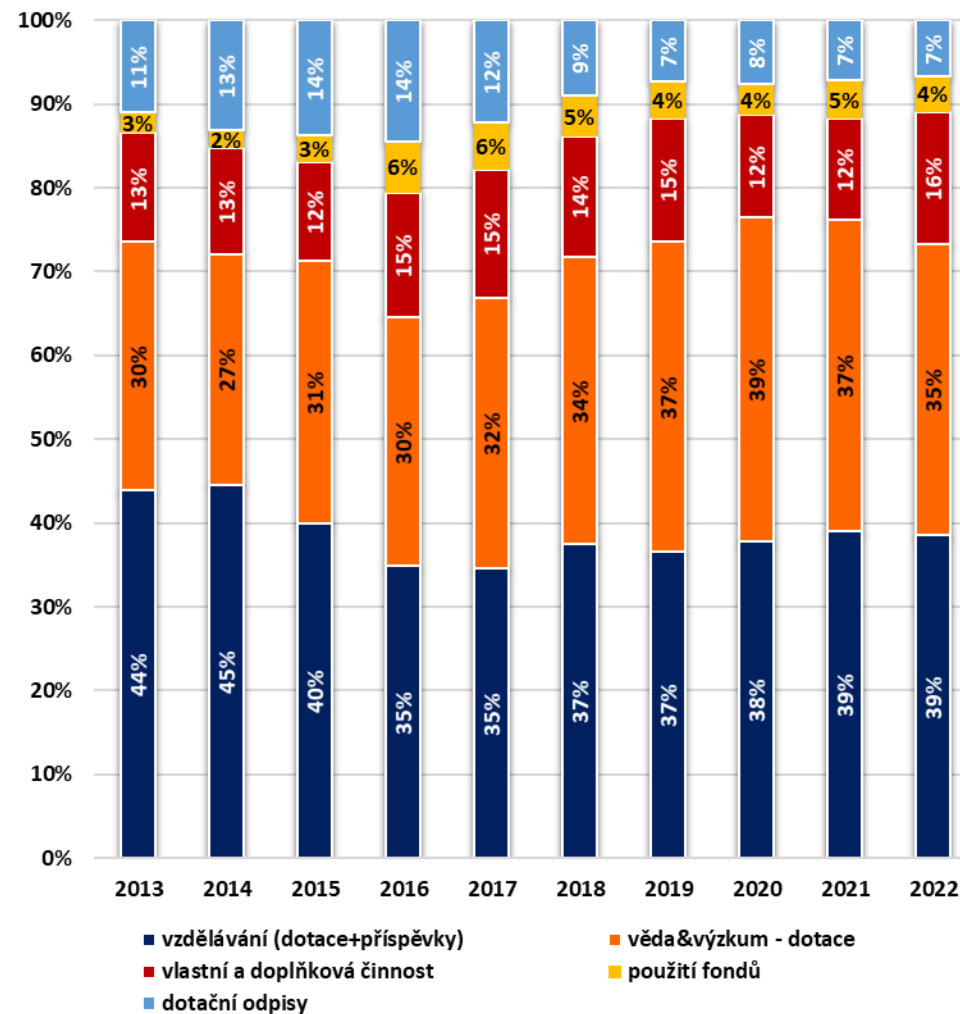
neinvestiční výnosy 2013-2022

vzdělávání . výzkum . hospodářské

Výnosy na vzdělávání, VaV a ostatní (v tis. Kč)

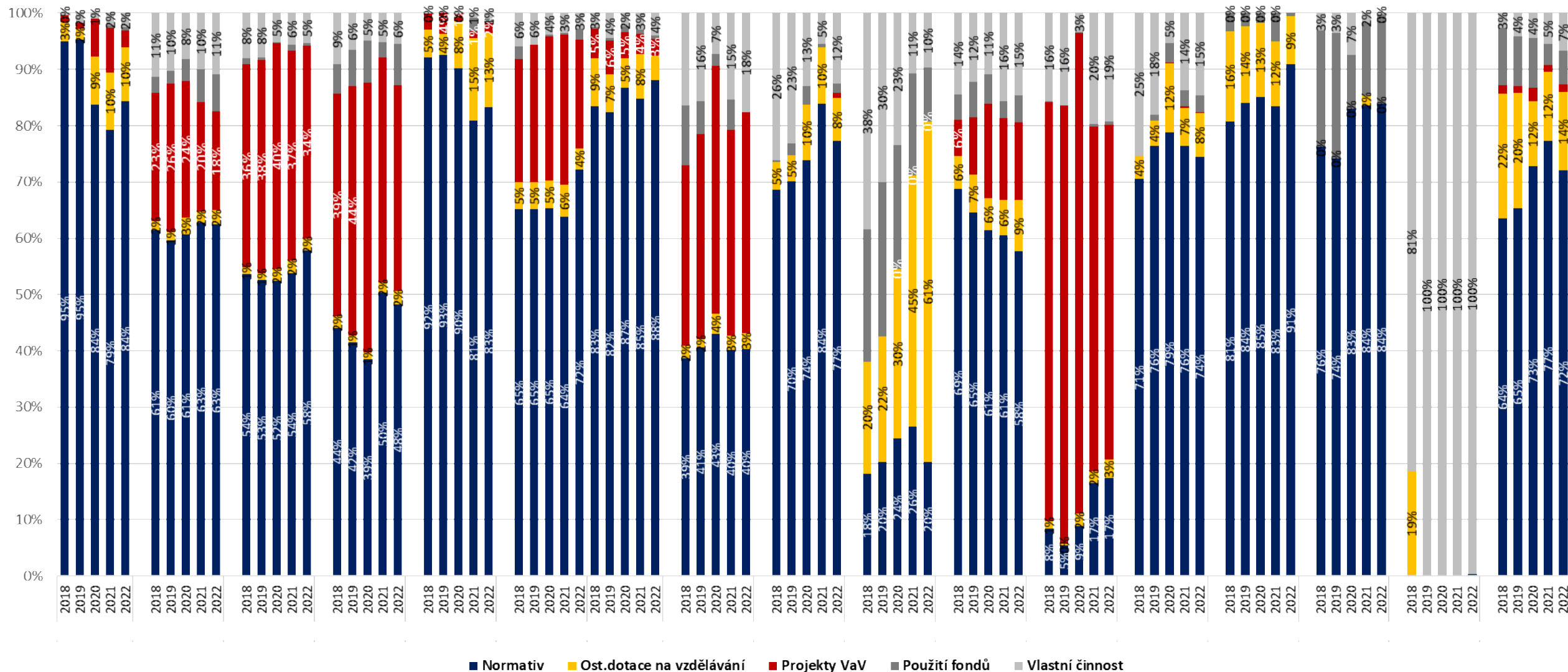

% výnosů na vzdělávání, VaV a ostatní

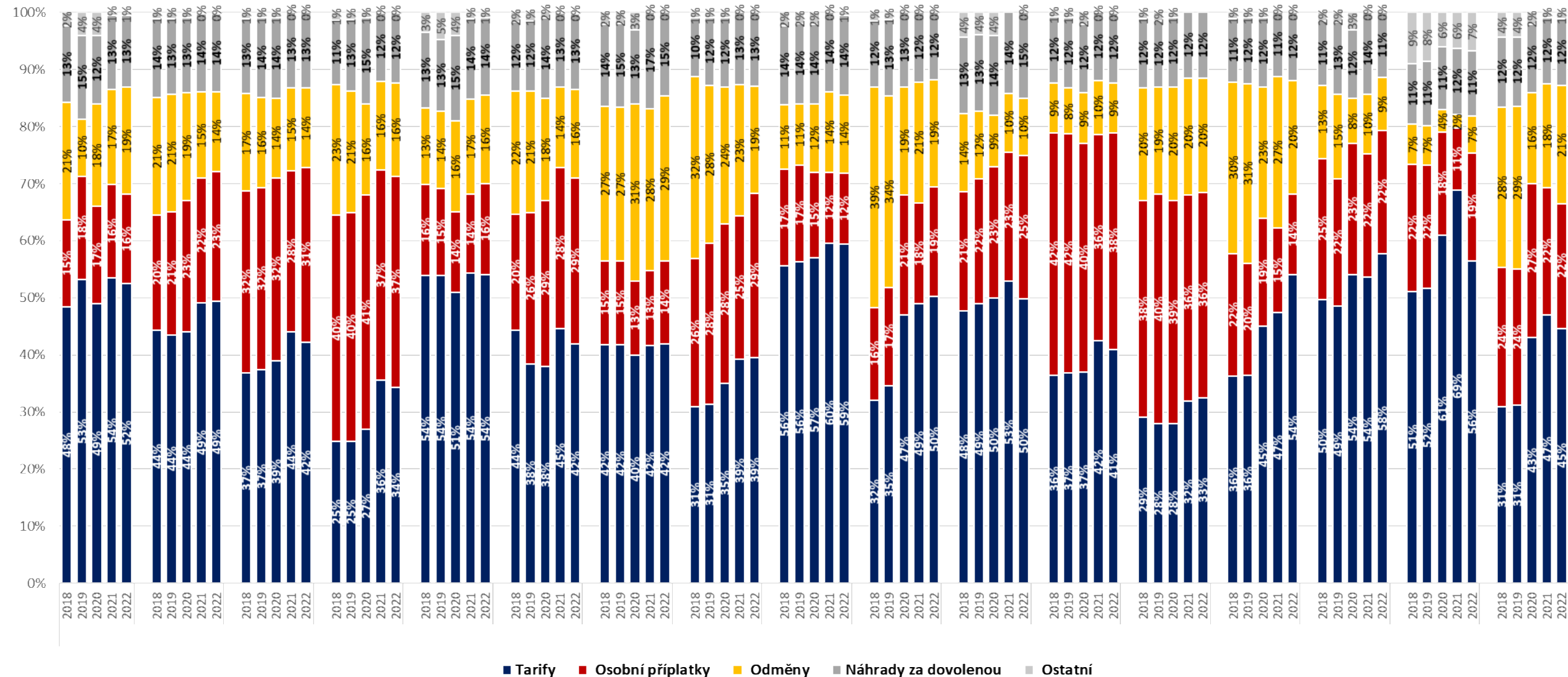
struktura mezd dle zdrojů financování 2018-2022

Mzdové náklady z pohledu zdrojů financování

struktura mezd dle mzdových složek 2018-2022

Poměr mzdových složek

děkuji za pozornost